

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

—●—
4'üncü Toplantı

26 Mayıs 2021 Çarşamba

—●—
(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve 49 Milletvekilinin; İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3592)

—●—

ADALET KOMİSYONU

4'üncü Toplantı
26 Mayıs 2021 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Adalet Komisyonu saat 14.36'da açılarak iki oturum yaptı.

Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve 49 Milletvekilinin; İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3592) görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, 27 Mayıs 2021 Perşembe günü saat 11.00'de toplanmak üzere saat 17.48'de toplantıya son verildi.

26 Mayıs 2021 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.36

BAŞKAN: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)

SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)

KÂTİP: Belgin UYGUR (Bahkesir)

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Değerli Komisyon üyelerimiz, değerli katılımcılar; toplantımızı açıyorum.(")

Hepiniz hoş geldiniz, toplantımızın hayırlı olmasını temenni ediyorum.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve 49 Milletvekilinin; İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3592) (**)

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Teklifin geneli üzerindeki görüşmeleri tamamlamıştık.

Şimdi maddelerini görüşmeye başlıyoruz.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**İCRA VE İFLAS KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 223 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“İflas idare memurları, bilirkişilik bölge kurulları tarafından oluşturulan iflas idare memurları listesinden seçilir. Bu şekilde seçilen iflas idare memurlarından birinin yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir, birinin ise hukukçu olması zorunludur. Listeye kayıt için Adalet Bakanlığı tarafından izin verilen kurumlardan alınacak eğitimin tamamlanmış olması şarttır. Listede görevlendirilecek memurun bulunmaması hâlinde liste dışından görevlendirme yapılır ve bu durum bölge kuruluna bildirilir. Bir iflas idare memuru, eş zamanlı olarak beşten fazla dosyada görev alamaz. İflas idare memurlarının nitelikleri, denetimi, eğitimi, eğitim verecek kurumlar ve eğitimden muaf tutulacaklar ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikte belirlenir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

** (2/3592) esas numaralı Kanun Teklifi 25/05/2021 tarihli Toplantı Tutanağı'na eklidir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3592) esas numaralı İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Zeynel Emre

İstanbul

Gerekçe:

İflas idare memurluğu avukatlar tarafından ifa edilmekte olup bu konuda hiçbir yetkinliği olmayan yeminli mali müşavirler ve serbest muhasebeci mali müşavirlerin iflas idare memuru olmaları iflas hukukunun ruhuna aykırıdır. İflas idare memurluğu hukuk fakültesi mezunları tarafından yerine getirilmelidir. Yeminli mali müşavir ve serbest muhasebeci mali müşavirler bilir kişi veya uzman olarak iflas tasfiyesinde görevlendirilebilir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Bülbül, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; burada hukuk mesleki eğitimi almamış, hukukçu olmayan, başka meslekte olan kişilerin dört beş günlük eğitimlerle uzmanlaşması beklenemez. Tasfiye olayı, hukuk nosyonu olan kişilerle, uzmanlaşmış, hukuk mesleğinden gelenlerle olabilir düşüncesiyle bir düzenleme yapılması gerekir.

Bir de 5 dosyayla sınırlandırma meselesi vardı. Burada Adalet Bakanlığından bir Genel Müdür arkadaşımız var galiba, değil mi?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, Mevzuat Genel Müdürümüz var.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Mevzuat Genel Müdürümüz var, bu konuda bir bilgi verebilirse... Yani bu neden 5 dosya? Sonra, hukukçu olmayanlar konusunda da neden hukukçu olmayanlar... Bilgi verebilirse seviniriz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Mevzuat Genel Müdürümüz Sayın Acar, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum; zatinalinizi ve heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle bu 5 dosya meselesi 2018 yılında çok tartışıldı. İflas erteleme döneminde -malum o zaman komiser yoktu, kayyumlar vardı, süreci yürüten kişiler kayyumlardı- bir kayyumun elinde baktığı dosya sayısı hakikaten 10'lara, 20'lere, 139'a kadar çıkan dosya vardı, bazı kişilerin elinde. Bu kişiler hukukçu olabilirdi, mali çalışan, muhasebeci veya serbest muhasebeci olabilirdi. Şimdi, bu kişiler hem dosyaya yetişemiyorlardı hem de bir müddet sonra her bir dosyadan aldıkları ücret anlamında çok devasa rakamlar dönüyordu ve bu, hakikaten sistemde sıkıntılar oluşturdu. Konu tartışılırken bir üst sınır koyma düşüncesi oluştu. Konkordato bakımından bu üst sınır 5 olarak kurgulandı ve -özellikle konkordato bakımından arz ediyorum, iflas idare memuru bakımından arz edeceğim- iflas erteleme de yaşanan o savrulma, o insanların bir şekilde zan altında bırakılması konkordato döneminde ortadan kalktı. Şimdi 5 artırılabilir, 5 azaltılabilir ama şu anda bir komiserin gerçekten yeteri kadar işin üzerine eğilmesi, alacaklılarla, borçlularla, borçlunun defter yapısıyla, envanteriyle yeteri kadar ilgilenebilmesi için ancak yetiyor. Biz komiserlerle de irtibat hâlinde olduğumuz için arz ediyorum. Dolayısıyla, bunun artırılması noktasında bazen talepler gelse de “İşte, 7 yapalım,” 10 yapalım.” denilse de şu anda genel olarak 5 üzerinde bir konsensüs var.

Şimdi, iflas idare memurları anlamında da benzer bir düşüncemiz var Sayın Vekilim. İflas idare memurlarında da bugün özellikle İstanbul'da daha fazla iflas dosyaları var malumunuz. Orada da bir yapı oluşuyor, eğer biz burada bir kriter getirmezsek, bir üst sınır koymazsak bir müddet sonra iflas dosyaları hep belli insanların, belli büroların üzerinde yürür oluyor. Açıkçası bunu arzu etmiyoruz, sistemin yönetilmesi anlamında da sorun yaşıyoruz. Bir kişinin üzerinde 3 dosyanın tasfiye edilmesi sürecinin yürütme hızı ve kalitesi ile aynı kişinin üzerinde 20 dosyanın tasfiyesinin yürütülmesi takdir edersiniz ki kişilerin üzerine eğilmesi ve gereğini yapması anlamda sıkıntılar yaşatır. O yüzden burada da iflas idare memurları 5 dosyayla -bir üst sınır koyarak- yine kaliteli iş yapsınlar, tasfiye sürecini hızlı bitirsinler gibi bir düşünce var. Eğer heyet kabul ederse uygun olduğunu düşünüyoruz, öngörüyoruz. 5 dosyayla ilgili, Sayın Vekilim...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Eğitimlerle ilgili...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Bir de çok kısa şunu da arz edeyim Sayın Vekilim: Aynı anda sistemde yerine göre tüm Türkiye çapında binlerce dosyanın konkordatosu dönüyor yani İstanbul'da, Ankara'da, İzmir'de, Antalya'da fakat iflas dosyaları sayı olarak çok daha az yani belki 3 bin dosya konkordatodan dönerken iflas dosyaları 300'lerde dönüyor. Dolayısıyla, 3 binde bile 5'i kurgulamışken iflas idare memurlarında daha az veya daha fazla demeyelim dedik, 5 işi görür diye düşündük.

Eğitimleri konusunda, şu anda artık iflas idare memurlarının sanki bir bilirkişiymiş gibi, sanki komisermiş gibi zapturapt altına alınması şeklinde bir öneriyle gelindi. Bilirkişi Daire Başkanlığımız bu işleri kurgulayacak. Sayın Başkanımız İzzet Bey de buradalar, bundan sonraki sürecin çalışmalarını yapıyorlar. Bunların eğitimlerini, bunların denetimlerini, disiplin iş ve işlemlerini bir şekilde artık Bilirkişi Daire Başkanlığımız üzerinden kurgulamak istiyoruz sistemi zapturapt altına almak için Sayın Vekilim.

Arzu ederseniz İzzet Bey çalışmaları kapsamında bilgi verebilir.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – İzzet Bey'den de bir bilgi alalım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, İzzet Bey...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BİLİRKİŞİLİK DAİRE BAŞKANI İZZET BAŞARA – Sayın Başkanım, değerli hazrun; herkesi saygıyla selamlıyorum.

İzzet Başara, Adalet Bakanlığı Bilirkişilik Daire Başkanı...

Sayın Genel Müdürlüğümüzün de ifade ettiği gibi, 1'inci maddedeki düzenlemeyle arzu edilen, iflas idare memurluğu müessesesindeki başıbozukluğun, bu alandaki bilgi eksikliğinin önüne geçilmesi, belli kişiler elinde bu işin yürütülerek sürecin çok daha fazla uzayıp da mağduriyetlere neden olmasının önlenmesi. Bu noktada, Bilirkişilik Daire Başkanlığı olarak, konkordato müessesinde olduğu gibi eğitim, denetim, iflas idare memurlarının listelerinin oluşturulması, bunların sicilinin tutulması, yine, bir şikâyet söz konusu olduğunda denetimlerinin yapılması, bu noktada hepsi üzerinde çalışıyoruz ikincil düzenlemelerle. Örneğin konkordato kurumuyla ilgili örnek verecek olursak biz burada bir eğitim -malum mevzuatla öngörülmüştü, buna istinaden- müfredatı düzenledik. Bu müfredata göre, belli eğitim kuruluşlarına izin verdik ve konkordato komiseri olarak görev almak isteyenler öncelikle bu zorunlu eğitimi aldılar. Bu eğitim, elbette, bu müessesenin amacı ne, konkordato komiseri bu görevin ifası sırasında ne gibi hususlarla karşılaşır, ne şekilde hareket etmesi gerekir, hem hukuk tarafında temel bilgileri hem malumunuz üzerine bir nevi şirketlerin finans dünyasındaki ya da ticari hayatındaki durumlarının analiz edilmesi hem de muhasebe finansman kısmını da içeren konulardı. Aynı şekilde, iflas idare memurluğunda da biz öncelikle bir eğitim müfredatı oluşturmayı -şayet bu kanun değişikliği

söz konusu olduğunda- buna ilişkin olarak içeriğinde hem eğitim saatini hem hangi konuları içermesi gerektiğini... Elbette biz şu an iflas müdürlüklerimizle de görüşerek neye ihtiyacımız var, alanında ne gibi konuları kurgulayıp bunları iflas idare memuru olarak bundan sonra listelerde yer alacak kişilere eğitim olarak verebiliriz, bunun çalışması içerisindeyiz. Bu, neyi sağlayacak? Hem bu müesseseyi bir düzene kavuşturacak hem de bu müessesede iflas idare memuru olarak yer almak isteyenler en baştan eğitimle bu işi nasıl yürütmeleri gerektiğini, sorumluluklarının neler olduğunu, nelere dikkat etmeleri gerektiğini öğrenecekler. Sonrasında listelere kabulleri yapıp birliktelik bölge kurullarımızca da denetimleri yapılacak, herhangi bir şikâyet söz konusu olduğunda denetimleri yapıp bu şekilde süreç yürütülecek.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buradaki hukukçudan kasıt, hukuk fakültesi mezunu olması yeterli mi?

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BİLİRKİŞİLİK DAİRE BAŞKANI İZZET BAŞARA – Evet, hukuk fakültesi mezunu olması yeterli, belli bir tecrübe Başkanım. Bir de asıl amaçlanan, beş yıl kıdem lazım zaten; fiilen hukukçunun ya da diğer iflas idare memurlarının en az beş yıl fiili çalışmasının söz konusu olması lazım başvurulabilmesi için. En başta bu müessese elbette tasfiyeyi de hızlandıracak.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – O beş yıllık kıdem nerede?

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BİLİRKİŞİLİK DAİRE BAŞKANI İZZET BAŞARA –Yönetmelikte düzenleyeceğiz Başkanım.

Konkordato yönetmeliğinde de aynı şekilde yapmıştık kanun değişikliği sonrasında, orada düzenleyeceğiz. Yani başvuru esnasında aranan şartlar arasında en az beş yıl fiilen tecrübe sahibi olmak da aranacak. Biz tasfiye sürecinin de hızlanacağını düşünüyoruz çünkü hâlihazırda baktığımızda bu şirketler yıllardır tasfiye sürecinde devam ediyor. Bu iş bayağı bir sıkıntıya girmiş durumda, belli kişilerin elinde belli dosyalar, bir türlü bitirilemiyor ve bunun denetimi de söz konusu olacağı için bu sayede birliktelik bölge kurulları eliyle... Bu, çok önemli bir gelişme. Mesela birliktelik kurumunda bile daha önce hiç denetim yokken biz birliktelik bölge kurulları eliyle şimdiye kadar 3 binin üzerinde birlikteliye yaptırım uyguladık. Bu, birliktelik müessesesine daha bir çekidüzen verdi, birliktelilerin daha böyle özenerek, dikkat ederek bu süreci yürütmelerini sağladı.

Konkordatoda da hakeza bu şekilde listeler oluşturuldu, artık resmî listeler ve konkordato komiserlerimiz de bu noktada bu şekilde bir bilinçlendi, farkındalık oluştu. Aynı modelde iflas idare memurluğunda da bu sürecin böyle daha farkında olarak hem eğitim hem denetim noktasında ve hem de listeleri oluşturularak daha düzenli bir şekilde yürütüleceğine inanıyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BİLİRKİŞİLİK DAİRE BAŞKANI İZZET BAŞARA – Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun sayın Emre.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, esasında değerli bürokratin söylediklerine teknik olarak bir itirazım yok ama şeklen şöyle bir durum ortaya çıkıyor yani zannediyorum siz de dinleyince aynı kanaate vardınız benimle: Şimdi, bir defa, burada Türkiye Büyük Millet Meclisinde birinci pozisyonda olan, en fazla sandalyeye sahip parti olarak bir yasa teklifi getiriyorsunuz ama bu yasa teklifinin içeriğiyle ilgili yürütmeden uzmanların dinlenmesi ayrı bir şey fakat “Şunu şimdi şu hâliyle niye getirdiniz, o kısmı niye yok?” dediğimizde, “Onu da şurada düzenleyeceğiz.” gibi bir yaklaşım yani aslında o yasama mantığıyla örtüşen bir şey değil.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yok, yönetmelik yetkisi vermiş sonrasında.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Yani en sonda o yazıyor ama işte teknik olarak benim altını çizdiğim husus, yasamanın yasa yaptığı, yürütmenin de uyguladığı yani kâğıt üstünde sizin savunduğunuz bu sistemin maalesef...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – O, sistemle ilgili değil ama...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – ...çarpıklık noktalarından biri çünkü yürütme bu teklifi hazırlamış ve savunmuş gibi oluyor. Yani izahatı biraz öyle gelişti.

OĞUZHAN KAYA (Çorum) – Konkordato da aynı şekilde.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Konkordato da aynı şekilde, doğru ama orada aynı şekilde olması doğru olduğu anlamına gelmiyor. Yani, ben burada içerikle ilgili söylemiyorum hani dikkatinizi çekmek istedim. Yönetmelikle belirlenecek hususların da yine kanunda belirtilmesinde fayda görüyorum ben.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 2004 sayılı Kanunun 241 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ticari ve ekonomik bütünlük arz eden ya da bir bütün hâlinde satıldığı takdirde daha yüksek gelir elde edileceği anlaşılan mal ve haklar ile bu mal ve hakları bünyesinde bulunduran işletmeler bir bütün olarak satılır. Satışta işletmenin devamlılığı ve ekonomiye olan katkısı gözetilir. Bu halde taşınmazın paraya çevrilmesi hükümleri uygulanır. Bir bütün olarak satış gerçekleşmezse mal ve haklar ayrı ayrı satılır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikte düzenlenir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 2004 sayılı Kanunun 295 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Şu kadar ki, rehinli malın konkordato projesine göre işletme tarafından kullanılması öngörülüyor veya kıymeti düşecek ya da muhafazası masraflı olacak ise 297 nci maddenin ikinci fıkrasındaki usule göre satışına izin verilebilir. Satış gelirinden rehinli alacaklıya rehin miktarı kadar ödeme yapılır.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Züleyha Hanım, siz mi?

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Evet, söz istemiştin.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun Sayın Züleyha Gülüm.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Şimdi, evet, aslında, şu an her ne kadar bu madde meselesi tartışılıyor olsa da bir bütün olarak taslağa baktığımızda, bankaların, finans şirketlerinin, sigorta şirketlerinin alacaklarını garantiye almak için hazırlanmış bir düzenleme olduğunu, yine, emekçilerin, esnafın ya da tarımla uğraşan çiftçinin sorunlarını çözmek üzere hiçbir hazırlığın, hiçbir düzenlemenin olmadığını yani yine sermayeden yana yeni bir düzenleme yapıldığını görebiliyoruz.

Bu madde itibarıyla da rehinli malların satılması konusunda yüzde 50 indirimle satış işleminin gerçekleştirilmesi yoluyla aslında kefilin ve ticari işletmenin ciddi anlamda zarara uğrayacağı bir düzenleme görebiliyoruz. Ekonomik kriz sürecinde desteksiz bırakılan işletmelerin böyle bir tehditle karşı karşıya bırakılması, sermayeyi koruyan, esnafı mağdur edebilecek bir düzenleme olarak karşımızda duruyor. O nedenle, bu düzenlemenin geri çekilmesini talep ediyoruz.

Şimdi, aslında, Türkiye’de durum ne? Bugün getirilen yasal düzenlemeyle bile Türkiye’de ekonomik durumun vahim bir noktaya geldiğini, insanların artık borçlarını ödeyemez, dolayısıyla rehin ettiği ya da ipotek ettiği mallarının satış aşamasına geldiği bir sürecin olduğunu gözlemleyebiliyoruz. Bankalara olan borçlar çok ciddi oranda artmış durumda. 34,5 milyon kişinin bugün 899 milyar lira kredi borcu var. Yüksek faizlere rağmen kredi talebi sürüyor çünkü insanlar açlıkla, yoksullukla karşı karşıya. Yılın ilk üç ayında 500 bin kişi daha borçlandı, 34,5 milyon kişi 899 milyar liralık kredi borcuyla baş başa kaldı. Türkiye’de pandeminin başladığı 2020 Mart ayından bugüne değin, 2021’in Mart ayına kadar geçen bir yıllık süreçte hane halkının bankalara, finansman ve finansal kiralama şirketlerine borcu yüzde 36 artarak 899 milyar liraya ulaştı. Türkiye Bankalar Birliğinin verilerine göre, yılın ilk üç ayında 400 bin kişi daha ihtiyaç kredisi kullandı, hacim ise 16,8 milyar lira oldu. Böylece, Mart 2021 itibarıyla 28,3 milyon kişinin toplam ihtiyaç kredisi borcu 412 milyar liraya çıktı. Bütün bu borçlanma yaşanırken sizin düşündüğünüz sermaye grupları oluyor tabii ki.

Tabii, bu sermaye gruplarına borçlanan diğer bir kesim esnaf. Esnaf gerçekten kan ağlıyor ve sizin umurunuzda değil; kepenk kapatıyor, kapatamayanlar işlerini yapamıyorlar, dükkânlar açık gibi gözüksün de aslında borçlarla karşı karşıyalar. İcra dosyalarını koyacak yer kalmadı icra dairelerinde. Coronavirüs pandemisiyle birlikte yaşanan ekonomik sıkıntı derinleşirken icra iflas dosyalarında çok ciddi oranda artışlar gözlemliyoruz. İcra dairelerine günlük gelen dosya sayısı 1.100’e ulaştı. Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonunun verilerine göre, 2021’in ilk çeyreğinde iş yerini kapatan esnaf sayısı yüzde 11 artışla 29.037’ye yükseldi ama sizin buna dair de bir çözüm üretme derdiniz yok. Kapısına kilit vuran esnaf sayısı bu yılın ilk çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 11 artışla 29.037’ye yükseldi. Aynı dönemde kuruluş için tescil başvurusu yapan sayı azaldı. 2020 yılında 99.588 esnaf kapandı, 2021 Mayıs ayı itibarıyla 160 bini aşacağı da öngörülüyor. Zira, hâlen, esnaf, belki bir umut, bir şeyler olur diye dükkânını aslında açık olmasa da açılmış gibi tutuyor. O nedenle, gerçek sayılar da aslında bugün görünen sayılar değil. Şimdi, her gün esnaf ve esnaf çalışanları, aslında kafelerde, turizm sektöründe çalışanlar açlıkla, yoksullukla, borç batağı nedeniyle intihara sürüklendiği bir süreçten geçiyoruz ama bu intiharları siz ne hikmetse görmezden geliyorsunuz ve yine sermaye gruplarını nasıl kurtarırsınız, onların alacaklarını nasıl tahsil ederiz, bunun derdindesiniz.

Diğer yandan, çiftçi yine borç batağında olan diğer bir kesim. TÜİK verilerine göre, tarım sektöründe istihdam edilen kişi sayısı 2002’de 7 milyon 458 bin kişi iken 2020 Şubat ayı itibarıyla 4 milyon 157 bin kişiye geriledi; bu da tarım sektöründe istihdam edilen kişi sayısının yüzde 44 azaldığını gösteriyor. Çiftçi sayısının azalması, tarım alanlarının daralması, sebze bahçeleri alanlarının azalması gibi tarım alanında bütün küçülmeye karşın çiftçilerin borçları her gün artıyor. Bankalara 119 milyar 331 milyon TL, Tarım Kredi Kooperatiflerine 10 milyar TL borçları var, toplam kayıtlı kredi borcunun 130 milyarı aştığı belirtiliyor. Ayrıca, tarımsal elektrik ve tarımsal sulama borçları da dikkate alındığında çiftçilerin toplam borcunun yaklaşık 160 milyarı aştığı iddia ediliyor. Aslında, sizin bugün getirdiğiniz bu düzenlemelerle “Çiftçinin ne malı ne mülkü varsa satalım, aman sermaye gruplarının alacakları alınsın.” demiş oluyorsunuz. Özellikle, pandemi döneminde mazot, tohum, gübre, ilaç gibi girdi maliyetleri yüzde 100 arttı, çiftçiler son dönemdeki kur değişikliğinden doğrudan etkilendi; bu sebeple, çalıştıkça borcu artan, emeğinin karşılığını bulamayan çiftçi tarımsal alanlarını terk etmek zorunda kaldı, çiftçiler açlığa mahkum edildi. Peki, buna ilişkin bir düzenlemeniz var mı? Yok. Toplam

tarım alanlarının 266 milyon 766 bin 913 dekarı ipotek altında yani toplam tarım alanlarının yüzde 15'i ipotek altındadır. Tarım alanı parsel sayısı 36 milyon 905 bin 261, ipotekli tarım alanı parsel sayısı ise 2 milyon 976 bin 351. Şimdi, siz diyorsunuz ki “Aman çiftçiler batmış, çiftçilerin malları satışa çıkarılmış, elde avuçta ne varsa bunlar haraç mezat satılacak önemli değil, yeter ki sermaye gruplarının, sigorta şirketlerinin, bankaların alacakları karşılsın.” Bunun da yol ve yöntemini kolaylaştıracak düzenlemeler getiriyorsunuz ama diğer kesimlere yönelik, bu ülkenin gerçek üretici kesimlerine yönelik hiçbir hazırlığınız yok, hiçbir düzenlemeniz yok. Bu nedenle de buna dair kendi önergemizi de sunuyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, dün burada kendi önerge tekliflerimle, yasa tekliflerimle de dile getirmiştım, o yasa teklifleri aynı zamanda hem bu maddeyi ilgilendiriyor hem de 7'nci maddeyi ilgilendiriyor teklifte. Dün burada yine bu kanunla ilgili açıklama yapan hocamız da şunu söylemişti: “Aslında işçi alacakları da bu alacağa dâhil.” vesaire diye ama bunun somutlandırılması gerektiğini, yasanın lafzı itibarıyla işçi alacaklarının bu kapsamda değerlendirilemeyeceğini söyleyerek bir konuyu detaylandırmıştık. Şimdi, tam da üzerinde konuştuğumuz bu maddeye de bu anlamda bir ifadenin eklenmesi lazım. Paraya çevirmeden sonraki dağıtım kısmına sadece rehinli alacağın alacaklısının değil, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, işe iade ve benzeri işçilik alacaklarının da eklenmesi gerekir. Bunu dün vicdani olarak da hukuki olarak da inançsal olarak da burada sorgulamıştık ve bu Komisyonunda, salonda bulunan birçok arkadaşımız da aslında bu kanunla bunun da murat edildiğini ama bir fluluk söz konusu olduğunu söylemişti.

Zatıinaliniz, Komisyonun başkan gen kısmını oluşturan partinin üyesisiniz. Bu Komisyonunda biz hangi teklifle gelirsek gelelim, aslında sizin cenahınızdan herhangi bir teklif gelmediği sürece geçmiyor ama şimdi burada tekrar ediyorum, lütfen, siz getirin, siz ekleyin, siz tavsiye edin, siz değiştirin. Bu gözden kaçan kısmı burada telafi edelim. Yarın hepimiz sorumlu oluruz bu yasadaki kaynaklı. Biz demiyoruz ki işte muaccel hâle gelmiş, atıl durumda olan, bir işe yaramayan şey çürüsün orada. Hayır, tabii ki paraya çevrilsin, tabii ki alacaklı ile borçlu arasında bir dengenin korunması gerekebilir. Şuna da karşı değiliz, gerçekten sıkışmış olan yerde kredibilite yaratma çabanız olabilir, bu ülkeyi yönetiyorsanız bir kredibilite yaratma çabanız olabilir ama kredibilite çabanızı hayata geçirirken bu ülkenin üretkenlerini daha önce unuttuğunuz gibi bu kanunda da hem unutup hem de geri plana iterseniz, aslında bulundukları konumdan daha kötü bir konuma iterseniz bu olmaz, bu vicdani olarak da olmaz, hukuki olarak da olmaz. İstirham ediyorum, Komisyon çoğunluğunuzla beraber lütfen yasa metnine bir değişiklik ruhu katın ve emeğiyle geçinen insanları, aynı pozisyonda, buradaki paraya çevirmeden sonra hak alabilir duruma getirelim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, Sayın Bülül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Mevcut maddede, 295'inci maddede rehinli malın konkordato müddeti içinde paraya çevrilmesi yasağı düzenlenmiş. Konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olduğuna dair kanaatin oluşması hâlinde borçluya verilen bir yıllık kesin müddet sırasında rehinli malın satışının yapılamayacağı hüküm altındadır. Bu kapsamda rehinle temin edilen alacaklar nedeniyle takip başlatılabileceği ama bu takip sonucunda muhafaza tedbirlerin alınamayacağı ve satışının yapılamayacağı ifade edilmiştir. Teklifte yer alan 3'üncü maddeye göre bu hususa bir istisna getirilmektedir. Rehlinli malın konkordato projesine

göre işletme tarafından kullanılması öngörülüyor veya kıymeti düşecek ya da muhafazası masraflı olacak ise satışına izin verilebileceği öneriliyor. Satış gelirinden rehinli alacaklıya rehin miktarı kadar ödeme yapılacağı ifade ediliyor.

İcra ve İflas Kanunu'nun 294'üncü maddesinin birinci fıkrasına göre, kesin müddet içinde borçluya karşı kural olarak hiçbir takip işlemi yapılamaz ve daha önce başlamış olan takiplere devam edilemez. Bunun amacı konkordato projesinin gerçekleştirilmesi için gerekli işlemlerin yapılabilmesini sağlamak ve alacaklılar arasında eşitliğin tesis edilmesini sağlamaktır. Bu kapsamda alacaklılar avantajlı konumlarda yer alamaz, rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takip bakımından ise bahsedildiği gibi durum farklıdır. Takip başlatılabilir veya başlamış olan takiplere devam edilebilir ancak satış yapılamaz. Bu istisna hükmü her ne kadar rehinli alacakların konkordatodan etkilenmemesi kuralıyla uyumluluk gösterse de teklifle temel kuraldan ve konkordato mühletinin etkilerinden uzaklaşıldığı söylenebilir. Hükümde rehinli malın işletme tarafından kullanılmaması, kıymetinin düşmesi ya da muhafazasının masraflı oluşu şartları aranmış olsa da suistimal edilebilecek bir hüküm mevcuttur. Zira madde metninde "Satışına izin verilebilir." ifadesi yer almakla birlikte mahkeme ya da komiser onayı açıkça belirtilmemiştir. Bu kapsamda, maddenin sorunlu olduğu söylenebilir, istisnanın istisnasıdır ve kimin onay ya da izin vereceği belli değildir; mahkeme onayı, izni gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz Sayın Bülbül.

Oğuzhan Bey, sizin söz talebiniz var herhâlde.

Buyurun.

OĞUZHAN KAYA (Çorum) – Sayın Başkanım, şimdi, burada öngördüğümüz, rehinlerin satışına izin verilmiyor kanunda, biz buna bir istisna getiriyoruz. Eğer muhafazası zorsa, değer kaybı oluyorsa bunların satışına öncelik veriyoruz. İşçi alacakları zaten her zaman satış yaptırabiliyorlar, onlarda bir engel yok ve rehinli mal normalde de sonucu beklenip satılsa da önce rehinli alacaklı alacak, sonrasında dağıtımı yapılacak. Onun için burada işçilerimizin bir kaybı yok yani onların satışla ilgili bir sıkıntıları yok zaten.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bu 7'nci maddeyle ilgili sizin bahsettiğiniz, orada konuşalım onu.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hayır, hayır, burada açıklamamız gereken nokta var. İzin vererseniz, bakın, burada gözden kaçırdığınız bir şey var, müsaade edin.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bir saniye, bitirsin Oğuzhan Bey.

OĞUZHAN KAYA (Çorum) – Ya, burada işçilerimizin bir hak kaybı olmuyor, işçilerimiz zaten satış paylaşmaya kadar işi götürebiliyorlar. Onun için rehinli alacakta da kalan para konkordato havuzuna aktarılıyor, rehinli alacaklara bir de faiz işlediği için geriye para kalmayabilir sonucu beklersek. Ayrıca, rehinli alacaklardan elde edilecek arta kalan parayla da finansman sağlanabilir, bu noktada da ticari işletme sürdürülebilir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – İzin verir misiniz Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Şimdi, arkadaşlar, gözden kaçırdığımız bir nokta var burada, biz şimdi eski İcra ve İflas Kanunu'ndaki metni alıp rehinli alacaklar sıralaması yaparsak... Bu kanun teklifiyle başka bir şey getiriyorsunuz; bu kanun teklifinin 7'nci maddesinde devam eden faaliyetler sırasında yani müddet başladıktan sonra devam eden faaliyetler sırasında oluşan rehinli alacaklar

tanımı koyuyorsunuz ve o alacaklar da burada paraya çevirme yapabilecekler müddeti beklemeden, muaccel oldukları zaman. İkisini bir arada düşündüğünüz zaman süreç içerisinde oluşturulan rehinli alacaklardan kaynaklı paraya çevirme, işçi alacaklarını doğrudan zarara uğratabilecek hâle geliyor. Yani siz aslında aynı anda oluşmuş bir alacak kısmından bahsetmeyip mühlet sırasında konkordato komiserinin izniyle beraber oluşmuş rehinli alacakları da bu kanun teklifinde tanımlıyorsunuz. İki maddeyi bir arada düşündüğümüz zaman sonradan koyulan rehinli alacaklı alacağını paraya çevirecek yani belki daha önce oluşmuş işçi alacağından ve aynı anda oluşmuş işçi alacağından farklı bir şekilde alacağını paraya çevirecek; parasını alacak, çekecek, gidecek ama o arada işçilik alacaklarıyla ilgili bu sistem işlemeyecek.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ama bir dakika...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Şimdi, eski kanuna göre...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bir saniye...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Özür dilerim.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ama yeni bir sermayeyi nasıl çekeceksiniz?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sevgili kardeşim, ben de burada diyorum ki biraz vicdanlı olalım, emek, sermaye... Çekeceksiniz, burada sorun yok, alsın parasını, almasın demiyorum.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ne kadar çekebilirsiniz?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sevgili dostum, almasın demiyorum.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Güvence verelim ki gelsin.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Güler, tabii ki verin, vermeyin demedim. Bakın, dedim ki ben sizin kredibilite yaratmanıza karşı değilim. Bulduğunuz yer itibarıyla Allah yardımcınız olsun zaten. Denize düştünüz yılanı sarılıyorsunuz. Buraya bir daha getirmeyin bizi, eleştirimiz sert olacak.

Şimdi, tentürdiyot tedbiri alıyorsunuz; alın, aldığınız yerde yalnız emek-sermaye dengesini bozacak şekilde almayın kardeşim. Adam parası alsın, sattığınız malın üzerindeki oluşan miktardan aynı zamanda işçiler de parasını alsınlar. Bu kadar niye işçiyi görmezden gelerek bir kanun yapıyoruz ve burada tartıştığımız sıradan bir rehin meselesi değildir. Kanunun eski hâline sadakatli kalacak olsanız ben sesimi çıkarmayacağım belki ama siz yeni bir kurum ekliyorsunuz, “Kredibilite yaratacağız” diyorsunuz, “Sermayeyi çekeceğiz.” diyorsunuz, “Denize düştük yılanı sarılıyoruz.” diyorsunuz. Tamam, anladık, çekin ama kardeşim, işçiyi de göz ardı etmeyin. Bırakın işçi de oradaki rehinin paraya çevrilmesi suretiyle oluşan alaktan, kalan miktardan kendi alacağının miktarı kadar alacaklı olsun. Buna ne engel var? Niye yani? Hakkı oluşmuş, adamın hakkı oluşmuş, siz masada onun alacağını taa bilmem ne tarihine kadar bırakıyorsunuz. Vicdanınız bilir kardeşim, ben bunu söylemekle kendimi mükellef hissediyorum. Bu kayıtlar on sene sonra önümüze çıkar, beş sene sonra çıkar, sorunlar ortaya gelir çıkar.

Dün burada bu konuyla ilgili bize anlatan profesör dostumuz da bunu söyledi ya! Dedi ki: “Evet haklısınız, işçi alacaklarının da aynı statüde olması lazım.” Biz bu kanun metnini böyle algılıyoruz. Hayır, böyle algılıyorsunuz ama yanlış algılıyorsunuz. Bu böyle bir kanun metni değil, bu fluluğu kaldıralım buradan diyorum. Keyfiniz bilir ama Komisyon çoğunluğunuzla beraber eğer bu vicdani sorumluluğu duyuyorsanız size uyarı olarak söylüyorum, duymuyorsanız bir şey söyleyemem arkadaşlar. Hepimiz hukukçuyuz, birbirimizi lütfen anlayalım. Burada ikinci kez getirdiğiniz müesseseyi sorguluyorum ben, birincisiyle ilgili değil. İtiraz etmiyorum kredibilite arayışınıza da, olsun, parasını alsın ama işçiyi de unutmayın kardeşim, koyun oraya.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Madde üzerinde bir adet önerge var. Aslında işleme başlamıştık ama emsal teşkil etmemek kaydıyla okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3592) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştı Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

Gerekçe:

Kanun teklifiyle, bankaların baskısı sonucunda, 3'üncü maddeyle getirilmek istenen, rehinli malların satılmasına imkân tanınmaktadır. Taşınır veya taşınmaz rehinin satılması bankayı koruyan bir düzenleme niteliğindedir. Bu düzenlemeyle sadece işletmeye ait olan rehinli mal değil, aynı zamanda “üçüncü şahıs ipoteği” denilen ve üçüncü şahıslardan temin edilen rehinli malların da satışı gerçekleştirilebilecektir. Satışın icra yoluyla yapılması hem şirketin hem de üçüncü şahısların gerçek anlamda zararına olacaktır. İcra vasıtasıyla yapılan satışlarda satışa konu olan malın değerinin yüzde 50 indirimle satış işleminin gerçekleştirilmesi, kefilin ve ticari işletmenin yüksek oranda zararına olacaktır. Ekonomik kriz sürecinde desteksiz bırakılan işletmelerin böyle bir tehditle karşı karşıya bırakılması sermayeyi koruyan ve esnafı mağdur edebilecek bir düzenleme olacaktır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 2004 sayılı Kanunun 296 ncı maddesinin birinci fıkrasına “arz eden” ibaresinden sonra gelmek üzere “sözleşmelerin devamı esastır. Bu” ibaresi ile fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş, ikinci fıkrasının birinci cümlesine “engelleyen” ibaresinden sonra gelmek üzere “aşırı külfetli” ibaresi eklenmiş ve cümlede yer alan “onayıyla” ibaresi “izniyle” şeklinde değiştirilmiştir. “Bu fıkra kapsamında geçici ve kesin mühlet süresince devam eden sözleşmeler nedeniyle borçlanılan edimler karşılıklı olarak ifa edilir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 4'üncü madde üzerinde söz talebi?

Sayın Bülbul, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, İcra ve İflas Kanunu'nun 296'ncı maddesinde yapılan bu değişikliği, hukuki belirsizlik taşıyan bir değişiklik olarak görüyorum.

Şimdi, mevcut kanuna göre sözleşmeler, borçlunun konkordatoya başvurması gerekçesiyle sona erdirilemez. Sözleşmelerde borçlunun konkordato talebinde bulunmasının sözleşmeye aykırılık teşkil edeceğine veya haklı fesih sebebi sayılacağına veya borcu muaccel hâle getireceğine ilişkin hükümler bulunsada dahi bu hükümler borçlunun konkordatoya başvurması durumunda uygulanmamaktadır.

İkinci fıkrada belirtilen “aşırı külfetli” ifadesi eleştiriye konu olabilir çünkü bu ibare hukuki belirsizlik içermektedir. Sürekli borç ilişkisinin aşırı külfetli olup olmaması hâlinin neye göre tespit olunacağı madde metninde ifade edilmemiştir. Bu konuda “aşırı külfetli” ifadesinin açılımını hangi anlamda yaptıklarına ilişkin imzacı Oğuzhan Vekilimden bilgi almak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Evet, madde üzerinde önerge yok.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Cevap verecek galiba.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Oğuzhan Bey, açıklama yapmak istiyor musunuz?

Buyurun.

OĞUZHAN KAYA (Çorum) – Sayın Başkanım, “aşırı külfet” her sözleşme için ayrı değerlendirilebilir. Burada her sözleşme borçluyu zorlamayabilir ama borçluyu zorlayacak olan sözleşmeler olarak değerlendirildi ve burada ayrıca “mahkemenin de izniyle” ibaresi var, orada komiserini de görüşü olacak. Orada yetki, komiser ve mahkemede olarak değerlendiriliyor. Bir denetim de sağlanmış olacak yani aşırı külfet, orada takdir hakkı var. Eğer sözleşmenin kendine...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Borçlar Kanunu’ndaki işte dün emprevizyon kuramından bahsettik, mücbir sebepten bahsettik. “Çekilemez hâl” olarak tanımlanan külfetten buradaki fark nedir? Yani burada özel olarak bunu koyma arayışınızın arkasındaki temel neden nedir? Genel anlamda kanunda bir hüküm var yani bir sözleşmenin çekilemez hâle gelmesi hâlinde hâkimin müdahalesini istemek. Doğal olarak bir komiser de burayı idare ediyorsa bunu isteyebilir, tarafların karşılıklı kusurundan kaynaklı değilse ve çekilemez hâldeyse. Buradaki külfet ve çekilemezliğin tarifi tam olarak nedir? Kayıtlara geçsin, bilelim o anlamda.

OĞUZHAN KAYA (Çorum) – Burada Borçlar Kanunu’ndan daha dar anlamda, biraz daraltıyoruz ve komisere ve mahkemeye de takdir hakkı vererek konkordatonun sürdürülebilir olmasını sağlamayı amaçlıyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, gerekçede de ifade etmişsiniz zaten.

Teşekkür ediyoruz.

Madde üzerinde önerge yok.

4’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul Edenler... Etmeyenler... 4’üncü madde kabul edilmiştir.

5’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- 2004 sayılı Kanunun 297 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Borçlu, mahkemenin izni dışında mühlet kararından itibaren rehin tesis edemez, kefil olamaz ve ivazsız tasarruflarda bulunamaz; taşınmazını, işletmenin faaliyetinin devamı için önem arz eden taşınırını ve işletmenin devamlı tesisatını devredemez ve tazyit edemez. Aksi hâlde yapılan işlemler hükümsüzdür. Mahkeme bu işlemler hakkında karar vermeden önce komiserin görüşü ile alacaklılar kurulunun muvafakatini almak zorundadır.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 5’inci madde kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6-2004 sayılı Kanunun 308 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Konkordato süreci iflasla sonuçlandığı takdirde, iflas kararını veren mahkeme tasfiyenin basit veya adi tasfiye usulüne göre yapılmasına ve gerektiğinde adi tasfiyenin komiserler tarafından yerine getirilmesine karar verir. Bu halde iflas idaresine ait görev ve yetkiler komiserler tarafından kullanılır.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Madde üzerinde önerge var, konuşma da var.

Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Başkanım, isterseniz önergeyi okutun.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tamam.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3592) esas numaralı İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Zeynel Emre

İstanbul

Gerekçe:

Ticaret mahkemesinin alacaklıların görüşü alınmadan konkordato komiserlerini iflas idare memuru olarak ataması, sistemin tıkanmasına ve iflas hukukunda tecrübesiz kişilerin, konkordato komiseri olarak iflas tasfiyesinde yer almasına sebep olacaktır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Madde gerekçesinde, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 308'inci maddesine eklenmek istenen fıkrayla konkordato sürecinin iflasla sona ermesi durumunda ticaret mahkemesince basit veya adi tasfiye kararı verilebileceği, adi tasfiye kararı verilmesi durumunda, tasfiyenin daha etkili, süratli, taraf menfaatine uygun yapılacağının düşünülmesi durumunda, konkordato komiserlerinin iflas idare memuru olarak görevlendirileceği belirtilmektedir.

Yürürlükte olan İcra ve İflas Kanunu'nun 208'inci maddesinin ikinci fıkrasında “İflas dairesi iflas kararının kendisine tebliğinden itibaren en geç iki ay içinde tasfiyenin adi veya basit şekilde yapılacağına karar vermek zorundadır.” hükmüne yer verilmiştir. İflas müdürlüğü tarafından yerine getirilen iflas tasfiyesinin şekline ilişkin infaz hükümleri ticaret mahkemesi tarafından yerine getirilmek istenmektedir. Bu hâliyle birbiriyle çelişen hükümler oluşmaktadır. Ticaret mahkemesi tarafından basit tasfiye kararı verilirse ne yapılacağı madde metninde belirtilmemiştir. Ticaret mahkemesinin alacaklıların görüşü alınmadan konkordato komiserlerini iflas idare memur olarak ataması, sistemin tıkanmasına, kolektif tasfiyeye aykırılık oluşturmakla birlikte, iflas hukukunda tecrübesiz kişilerin, konkordato komiserlerinin iflas tasfiyesinde yer almasına sebep olacaktır. Ticaret mahkemesinin işi iflas kararı vermekten ibarettir. İnfaza ilişkin iflas tasfiyesinin şekli ve iflas idare memuru seçimi ticaret mahkemesinin işi olmamalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Bülbül, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- 2004 sayılı Kanunun 308/c maddesinin dördüncü fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kredi kurumları tarafından verilen krediler de dahil olmak üzere geçici mühlet kararından sonra komiserin izniyle akdedilmiş borçlar, adi konkordatoda konkordato şartlarına tabi değildir, temerrüt halinde mühlet sırasında dahi icra takibine konu edilebilir ve 206 ncı madde kapsamında rehinli alacaklardan hemen sonra, diğer bütün alacaklardan önce ödenir; malvarlığının terki suretiyle konkordatoda yahut sonraki bir iflâsta 248 inci madde kapsamında masa borcu sayılır.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Madde üzerinde söz isteyen Sayın Züleyha gülüm.

Buyurun.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Evet, yine, aynı mesele, işçi alacakları meselesi. Her ne kadar cevaplarınız olsa da yine de işçi alacaklarının bu düzenlemeyle daha da geri plana atıldığı çok net. Ya, işçi alacakları konusunda gerçekten çok büyük sıkıntılar yaşanıyor. İşçiler, yıllarca çalıştıklarının, emeklerinin karşılıklarını alamıyor. Sadece kıdem ihbar tazminatları değil, hak edişler dâhil, aylık maaşları dâhil, bütün tazminat hakları dâhil olarak şirketlerden alacaklarını alamadığı bir durum var. Şirketler ya gerçekten batıyorlar ya da kendilerini batık gösterip, muvazaalı işlemlerle batık gösterip ya da şirketlerin içini boşaltarak işçilerin, emekçilerin alacaklarının alınamayacağı bir ekonomik durumla karşı karşıyayız. Buna ilişkin özellikle, mesela, son dönemde Kayı İnşaat işçileri aylardır mücadele yürütüyorlar. Yıllarca yurt dışında inşaat işlerinde çalıştılar, mücadele ettiler, geçimlerini sağlamak için her türlü özveride bulundular ama buna rağmen ücretlerini alabilmiş değiller. Bunun için Ankara'ya da geldiler, Bakanlık önünde de eylem yaptılar, “Haklarımız nasıl ödenecek?” diye talep ettiler. Bu konuda iktidar tarafından sözler verildi. işçi alacaklarının ödenmesi noktasında gerekli hassasiyeti göstereceklerine dair ama bugün hâlen ücretlerini alabilmiş değiller. Sadece inşaat işçileri değil, aslında işçilerin çoğunluğu açısından bu durum geçerli.

Şimdi, bir yargıya bakın lütfen, yargıda işçi alacaklarının durumuna bir bakın, yıllarca sürüyor davalar, asla bitmiyor. İstinaftan ya da Yargıtaydan hani gerçekten insanın aklının almayacağı gerekçelerle dosyalar bozuluyor, geri gönderiliyor. Bu nedenle bir işçi alacağı davasının bitip karara çıkıp o alacağın tahsil edilebilir noktaya gelmesi, altı yedi yıl gibi yıllara varan sürelerle karşı karşıya kalıyor. Bu arada “İş yeri ne olmuş, batmış mı, bütün içini mi boşaltmış?” gibi meseleler de bir kenarda duruyor ve sonunda işçiler alacaklarını alamaz duruma geliyor. Her ne kadar bugün, İşçi Yasası'nda işçi lehine yorum kuralı varsa da uygulamada bu kuraldan da dönüldüğünü ve işçiler aleyhine sürekli aslında bir bozma kararıyla karşı karşıya kaldığımızı biliyoruz. Geçenlerde bir dosyada olanı size söyleyeyim, işte, izin alacağına ilişkin mahkeme tarafından ispatlanmış, delilleri ortada -işveren izin alacağı ücretini de ödemediği, bu izni kullandığına dair bir ispatı da yok- ama istinaf mahkemesi bozuyor, diyor ki “Bir de işçiye sorun bakalım, gerçekten bu mesele böyle mi değil mi?” Zaten işçi açtığı davayla aslında bu beyanda bulunuyor, neden tekrar dönülüyor, tekrar dönülmesi ne demek? Bu işçinin tekrar bu alacağını alabilmesi için üç dört yıl daha beklemesi demek, bu dosyanın kesinleşme kararının verilebilmesi açısından ve bu arada, tabii, firmalar falan da ortada kalmıyor. Şimdi, bu sorunu çözmek yerine yani işçilerin hak ettiği bu emekleriyle alın teri dökerek hak ettiği alacaklarını nasıl alabilirler, bunun için bir düzenleme yapmak yerine, kalkıyorsunuz, yine bankaları, finans şirketlerini, sermayeyi kollayan bir düzenleme getiriyorsunuz önümüze. Yani önce buna ilişkin bir düzenleme gerekmiyor mu? Bu şirketler battığında işçiler alacaklarını nereden alacak, bunun garantisini devlet sağlamakla yükümlü değil mi? Çalışma Bakanlığı bu konuda bir çalışma yürütmeyi düşünüyor mu? Mesela, bunlar neden devlet güvencesi altına alınmıyor? Çünkü bu insanlar açısından bu ücretler, öyle

şirketler gibi kâr meselesi, sermayeyi büyütme meselesi değil; hayatını idame ettirebilmek meselesi, ekmek parası bulabilmek meselesi. Bir de buradan bakın ve lütfen, “İşçi alacaklarının bu sorununu nasıl çözeceğiz?” buna dair bir düzenlemeyi ya getirin ya da birlikte getirelim ve buna dair bir çözüm üretelim diyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sevgili Başkanım, çok kıymetli arkadaşlar, 3’üncü maddede dile getirmiş olduğum konuyu burada da tekrar dile getiriyorum. Burada emek-sermaye dengesini korumadan yaptığımız her çalışma, Anayasa’nın 49’uncu maddesine de aykırılık teşkil eder. Anayasa’nın 49’uncu maddesi “Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli tedbirleri almakla mükelleftir.” diyor. Şimdi, biz burada çalışanları korumak yerine, çalışanların daha önceki mevzuatta daha erken ulaşabilecek oldukları haklarına biraz daha geç ulaşmalarına neden olacak bir uygulama yapıyoruz.

Şimdi, bir işletmenin içerisindeki değerler de üretimden kaynaklı elde edilmiş olanlar da eğer paylaştırılırken paylaştırmada ön sıraya birini yerleştiriyor iseniz arkadakilere rağmen bir iş yapıyorsunuz demektir. Az önce de söylediğim gibi, kredibilite arayışını “Denize düşen yılana sarılır.” misali tarif ettim. Bir çıkış noktası arıyorsunuz, buna çok fazla bir şey söylemeyeceğim ama bu çıkış noktasını ararken Türkiye’deki en kârlı kuruluşlar olan bankacılık sektörüyle oturup ikna edip doğru bir yol bulmak yerine -ki verdikleri krediler reasürans kuruluşları tarafından da sigorta edilmiştir bunların, alınmadığı zaman ona göre çözümleri de vardır- bu yolları denemek yerine, geldiniz, buraya girdiniz, amenna. Ama ne olursunuz, burada işçinin emeğine halel getirmeyin, işçinin hakkına halel getirmeyin. Burada yapacağınız iş sonradan oluşmuş bir kredibilite alacağının işçinin bütün emeğinin önüne geçmesine neden olmasın.

Az önce Züleyha Hanım’ın söylediği gibi, örnek vermemiştim ama ben de vereceğim. İstanbul’un göbeğinde Kayı İnşaat’ın mağdur ettiği işçiler her gün çözüm arıyorlar, Türkiye Büyük Millet Meclisine geliyorlar, oraya geliyorlar, buraya geliyorlar. Yurt dışına köle gibi gönderilmesine neden olduğunuz işçiler, oluşmuş alacaklarını alamaz hâldeler. Bütün bu sıkıntılar hepimizin önünde varken 3’üncü maddede de dile getirdim, burada da dile getiriyorum, bu maddeye işçilikten kaynaklı hakları ve alacakları eklemeszeniz vebal omuzlarınızda olacaktır, sorumlu olacaksınız. Bu ülkeyi bir avuç kredi kuruluşuna, bu ülkedeki emeği, teri bir avuç kredi kuruluşuna peşkeş çekmiş hâle gelebilirsiniz. Eğer burada bir denge arıyorsanız işçilerin kıdem, ihbar tazminatı, işe iade alacağı da dâhil olmak üzere, işçilikten kaynaklı tüm alacaklarını bu madde kapsamına yerleştirin, hepimizi bu vicdani sorumluluktan ari hâle getirelim. Bu hâliyle çıkarsa işçiler çalışacak, rantiyeler yiyecek, işçiler çalışacak, kredi kuruluşları yiyecek. Siz bir kuruluşu ayakta tutmak için nasıl ki sermayeyi ikna ediyorsanız 11 milyon işsiz olduğu bir ülkede aslında o kuruluşu ayakta tutmak için işçiyi de ikna etmek zorunda kalabiliyorsunuz bu işsizlik olmasa. Şimdi, diyorsunuz ki “İşçi çok, yeterince işsiz var, herkesin hakkı ihlal edilebilir, işçiyi bulmak kolay, parayı bulmak zor, parayı bulamadığımız için kredi kuruluşlarına kıyak düzenleme yapalım.” Tamam kardeşim, getirdiklerini alsınlar, bir şey söylemiyorum ama işçinin gırtlığından almasınlar, işçinin hakkını da koruyan bu düzenlemeyi buraya getirin yoksa işçi karşıtı durumda olacaksınız bu çıkardığınız yasayla birlikte. Daha ağırını söyleyemiyorum, işçi karşıtı durumuna düşmeyin, hak karşıtı durumuna düşmeyin. Emeğin hakkını burada koruyalım, emeğin hakkına sahip çıkalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, teşekkür ederiz.

Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu değişiklikten anlaşıldığı üzere, komiserin izniyle addedilen borçlar, geçici müddetten itibaren adi konkordato şartlarına tabi olmayacak, bu borçların temerrüdü hâlinde mühlet sırasında icra takibine konu edilebilecek ve rehinli alacaklardan hemen sonra diğer bütün alacaklardan önce ödenecek. Ödemeler, İcra ve İflas Kanunu'nda belirtilen sıra cetveline göre yapılmaktadır. Her ne kadar amaç ticari hayatın devamlılığı olsa da birinci sırada işçi alacakları, nafaka alacakları; ikinci sırada velayet ve vesayet ilişkilerinden doğan alacaklar mevcuttur. Değişikliğe göre, bu borçlardan önce, komiserin izniyle addedilen geçici müddetten sonra doğan borçlar ödenecektir. Bu, sermaye ve emek dengesini bozucu bir durumdur. Bu konuda bu alacaklar bakımından net bir açıklık sağlanmalıdır. Bu çerçevede, imzacı Oğuzhan Vekilimden bir açıklama bekliyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Oğuzhan Bey...

OĞUZHAN KAYA (Çorum) – Sayın Başkanım, İcra ve İflas Kanunu'muzun 294/1 ve 295'inci madde hükmüyle konkordato mühleti verilen bir borçluya karşı takipler kural olarak yasaklanmıştır. Bununla birlikte, yasaklanan takiplerin istisnası İcra İflas Kanunu'nun 294/2'de belirtilmiş buna göre de İcra ve İflas Kanunu'nun 206'ncı maddesinin "Birinci sırası"nda yazılı olan imtiyazlı alacaklar konkordatoya tabi değildir yani işçi alacakları da bunlardandır. İcra ve İflas Kanunu 206'ncı maddesinin "Birinci sırası"nda yazılı imtiyazlı alacaklar arasında ilk sırada işçi alacakları yer almaktadır. Madde hükmünde işçilerin iş ilişkisine dayanan ve konkordato ilanından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş ihbar ve kıdem tazminatları dâhil alacakları ile konkordato nedeniyle iş ilişkisinin sona ermesi üzerine hak etmiş oldukları ihbar ve kıdem tazminatı alacaklarının imtiyazlı takip yasağına tabi olmadığı düzenlenmiştir. Tek gelir ve geçim kaynağı ücreti olan işçinin alacağının konkordato projesinin tasdiki aşamasında ödenmesini garanti altına almak isteyen kanun koyucu irade, İcra ve İflas Kanunu'nun 305/1 maddesinin (d) bendinde borçlunun alacaklılara teklif etmiş olduğu konkordato teklifi alacaklılarca kabul edilmiş olsa dahi imtiyazlı alacaklardan olan işçi alacaklarının tam olarak ifa edilmesini tasdik şartı olarak düzenlemiştir.

Dolayısıyla, yaptığımız bu düzenlemeyle işçi alacaklarının bir zarara uğraması söz konusu değildir. İşçi alacakları, 206'ncı maddede imtiyazlı alacaklardan sayılmıştır ama o düzenlemede de onun önünde yine rehinli alacaklar, örneğin motorlu taşıt vergi alacakları bulunmaktadır. Dolayısıyla biz kanunun o sistematiğini de bozmuyoruz, burada sadece -finans sağlamak için öncelik verilen- finans sağlayanlara bir öncelik sağlamış oluyoruz. Bu noktada işçilerin bir hak kaybı yoktur.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – İzin verir misiniz Sevgili Başkanım? Bir aydınlatma yapmamız gerekiyor burada, bu kayda geçsin.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Arkadaşlar, siz özel özel ayrıcalıklı bir grup yaratıyorsunuz, kanunun sistematiğinin ötesinde. Kanunda alacaklar sayılırken kamu alacakları, rehinli alacaklar, efendime söyleyeyim, o bu falan sıralama sayılmış 140'inci maddede. Ama tekrar tekrar kayıtlara geçsin diye söylüyorum, siz mühlet süresi içerisinde oluşturulmuş kredibiliteden kaynaklı ultra ayrıcalıklı bir alacak grubu oluşturunuz. Niye bunu görmezden gelip de "Hiçbir şey yapmıyoruz, hiçbir şey yapmıyoruz." deyip deyip tekrarlıyorsunuz? O ultra alacaklı olan grup da kendisinin parayı vermeden önce o işletmenin değeri olan şeylerin üzerine rehin koyuyor yani işçinin de alacağını alabileceği mal ve işletmeye dâhil olan şeyler üzerine rehin koyuyor. Öyle mi? İşçi alacaklarından sonra gelmiş, mühlet

içerisinde para veriyor, düştünüz denize yılanı sarıldınız, para ver diyorsunuz ama “Hiç kimsenin çıkarlarına dokunmuyoruz.” ifadeniz doğru değildir, altını çizerek anlatalım. O işletmenin değerlerini kredibilitreyi sağlayan kişi rehin altına alıyor ve daha sonra öncelikli öncelikli, herkesten öncelikli paraya çevirerek parasını alıyor ise burada ultra ayrıcalıklı bir grup yaratıyorsunuz ve bu sistematığı bozuyorsunuz. Bu sistematığın içerisinde de işçi de mağdur ediliyor bu hâliyle beraber. Niye bize bunu böyle süsleyip püsleyip hiçbir şey yapmıyoruz, aslında sıralama bozulmuyor falan filan diyorsunuz? Herkesten önce bir aslan paylı adam çıkıyor ortaya “Ben para verdim, karşılığını kapitülasyon alır gibi alacağım.” diyor bu kanun maddesiyle beraber. Bunları kayıtlara geçsin diye söylüyorum, bilmediğinizi zannetmiyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, kayıtlara geçti.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ama buradaki herkesin de sizin kadar bildiğini kabul edin lütfen ya! Böyle ifadelerle beraber dolanmayın bu işe. İşin gerçeği şudur: Kapitülasyon alacağı gibi bir alacaklı grup yaratıyorsunuz. Biz de size diyoruz ki herkesi mağdur ediyorsunuz ama bari işçiyi, emekçiyi mağdur etmeyin. Siz ısrarla diyorsunuz ki: “Hayır, biz dokunmadık bu sistematığe.” Dokundunuz kardeşim, bir başka grup yarattınız, en öne geçirdiniz ve ona paraya çevirme hakkını verdiniz mühlet devam ederken, satma, paraya çevirme ve alacağını alma hakkını verdiniz. E, bırakın işçi de alsın onunla beraber.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Evet, herhâlde başka açıklama yok.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3592) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 7’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştü Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

Gerekçe:

Kanun teklifinin 7’nci maddesiyle getirilmek istenen hüküm işçi alacaklarının ödenmesini engelleyecek nitelikte bir hükümdür. Ayrıca sadece işçi alacakları değil konkordato mühletince edinen diğer bütün borçlarının da ödenmesine olanak sağlamaktadır. Bu maddedeki teklifle yapılacak olan tüm işlemlerin komiser izniyle yapılması ve gerektiğinde vadeli mal alımında da bulunma imkânı sağlamaktadır. Bu hükümle rehinli alacaklardan hemen sonra ve diğer bütün alacaklardan önce ödeme yapılır hükmü, işçi ve emekçinin aleyhine olabilecek ve sermayeyi korumaya yönelik bir tekliftir. Ayrıca, İcra ve İflas Kanunu’nun 140 ve 206’nci maddesiyle düzenlenen hükümlere de aykırılık teşkil etmektedir. Ayrıca, muvazaalı birtakım işlemlerle borçlanmalarının oluşturulabileceği ve bu yolla işçi alacaklarının boşa çıkarılması tehlikesi vardır. Bu yönüyle bakıldığında bu düzenlemenin, emekçilerin aleyhine yapılan bu düzenlemenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

7’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 7’nci madde kabul edilmiştir.

8’inci maddeyi okutuyorum:

Madde 8- 2004 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

Geçici Madde 17 - 223 üncü maddenin altıncı fıkrası uyarınca iflas idare memurları listesi oluşturuluncaya kadar listeden görevlendirme usulü dikkate alınmaksızın iflas idare m e m u r u görevlendirilir. Bir kişinin eş zamanlı olarak beşten fazla dosyada memur olarak görev alma yasağının takibi amacıyla, görevlendirilen iflas idare memurları, icra mahkemesinin bağlı bulunduğu bölge adliye mahkemesi bilirkişilik bölge kuruluna bildirilir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyon Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3592) esas numaralı İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Zeynel Emre

İstanbul

Gerekçe:

Maddeyle öngörülen uygulama, bilimsel düşünceye aykırıdır. Yıllarca emek verip uzmanlaşmış hukukçuların bilgi birikimleri ve tecrübelerinin bir kenara atılması, hem uzmanlaşmış liyakat sahibi hukukçulara haksızlık olacağı gibi uygulamada da işlerin yanlış, eksik ve hukuka uygun olmayan bir şekilde yürütülmesine sebep olacaktır. En olumsuz sonucu da konkordato ve iflas sürecinden etkilenen işçi alacakları, kamu alacakları, ticari alacakların sahibi olan alacaklıların zarar görmesidir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Bülül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, teklifin 1'inci maddesine paralel olarak kanuna bir geçici madde ekleniyor. İflas idare memurlarının oluşturulacak liste üzerinden görevlendirilme usulü, listenin oluşturulmasına kadar dikkate alınmaması bence doğru değildir. Bu nedenle bu değişiklik önergesinin kabul edilmesini diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 8'inci madde kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi okutuyorum:

Madde 9 – 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun mükerrer 69 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “vergi dairesine” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi okutuyorum:

Madde 10 – 492 sayılı Kanunun 132 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanuna bağlı (4) sayılı tarifenin “I- Tapu işlemleri” başlıklı bölümünün 13'üncü maddesinin (a) fıkrasına göre tahsil edilmesi gereken cins tashihi harcı, ilgili belediyesince yapı kullanma izni harcı ile birlikte makbuz karşılığı peşin olarak tahsil edilir. Bu suretle tahsil olunan harçlar; şekil, içerik ve muhteviyatı Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen bir bildirim ile cins tashihi harcının tahsiline yetkili vergi dairesine, tahsil edildiği günün akşamına kadar bildirilip ödenir. Tahsil edilen harçların ilgili vergi dairesine süresinde ödenmemesi durumunda, harç ilgili belediyeden 6183 sayılı Kanun

hükümlerine göre takip ve tahsil edilir. Süresinde vergi dairesine beyan edilmeyen tutarlar hakkında 213 sayılı Kanun hükümleri uygulanır. İşlemden doğan harçları tamamen almadan işlem yapan belediye personeli ve ilgili belediyeler harcın ödenmesinden mükelleflerle birlikte müteselsilen sorumludur.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Madde üzerindeki önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3592) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 10’uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm
İstanbul

Mehmet Ruştı Tiryaki
Batman

Abdullah Koç
Ağrı

Gerekçe:

Yine bu teklifin 10 ve 11’inci maddelerinde müteahhidin lehine oluşabilecek düzenlemeler bulunmaktadır. Resen cins değişikliği hükmünün yer alması ve malik izninin kaldırılmış olması, Cengiz, Kolin vs gibi şirketlerin lehine olabilecek nitelikte bir düzenlemedir. İnşaat sektöründe kamu arazisinin bu tür inşaat alanlarında hedef olma ihtimali vardır. Bu yönüyle de kanun teklifinde yer alan bu maddelerinin kanun teklifinden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, söz talebi var.

Sayın Tiryaki, buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, esaslı olarak itiraz ettiğimiz bir madde değil aslında 10’uncu madde. Özellikle 3’üncü ve 7’nci maddeye itirazlarımız var ve bunu aşamalarda dile getirdik. Bu 10’uncu maddeyle ilgili olarak itirazımız şu: Yani bu torba yasa mantığıyla önce İcra ve İflas Kanunu deyip içerisine bir sürü madde konuluyor, bunlardan bir tanesi de işte bu 10’uncu madde. 10’uncu maddedeki değişikliklerle harçlarla ilgili bir düzenleme yapıyorsunuz, diyorsunuz ki: “İyi niyetli bir şey yapıyoruz. Bundan sonra on defa oraya gitmek, buraya gitmek, belediyelere defalarca gitmek, bunun yerine kolaylaştırıyoruz.” Teknik olarak, en azından genel gerekçe de böyle bir ifadeniz var. Kolaylaştırmak amacıyla bu düzenlemeyi yapıyoruz, insanlar belediyeye gitmeyecek, gelmeyecek, elektronik ortamda harçlar ödenecek, eğer ödenmezse de daha sonra 6183’e göre belediyelerden tahsil edilecek gibi bir düzenleme yapıyorsunuz.

En başta konuştuğumuz konulardan bir tanesi bir alt komisyon kurulmasıydı. Alt komisyon kurulmuş olsaydı belki bu konuda en azından ilgililerden, Belediyeler Birliğinden, odalardan bu konuda bir görüş alabilirdik. Gerçekten bu düzenleme halkın işlerini kolaylaştıracak mı yoksa zorlaştıracak mı, bunu görme şansımız olacaktı. Genel gerekçeye bakarak doğru bir düzenleme gibi gözüküyor ama bir alt komisyonda tartışılmasının yararlı olacağını düşündüğümüz için aslında 10’uncu maddeye bir teklif sunduk ve metinden çıkarılmasını önerdik. Gerekçemiz, biraz kamuoyunun çok yakından bildiği bu malum şirketlerin, her işi üstlenen şirketlerin işlerini kolaylaştırma olasılığı var mı? Bununla ilgili de grup olarak bir kaygı taşıyoruz. Gerekçemizde de özellikle bunun altını çizdik. Şimdilik söyleyeceğim bunlar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

10’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11- 23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun 10 uncu maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “kat karşılığı temlik sözleşmesi ve” ibaresi “kat karşılığı temlik sözleşmesi veya” şeklinde değiştirilmiş, cümlede yer alan “cins değişikliği” ibaresi madde metninden çıkarılmış, maddenin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yapı kullanma izin belgesi düzenlenen tüm yapıların cins değişikliği işlemleri resen yapılır. Yapı kullanma izin belgesini düzenlemeye yetkili idare tarafından Mekânsal Adres Kayıt Sistemine yüklenecek elektronik ortamda kadastro müdürlüğüne gönderilen yapı kullanma izin belgesi ile yapı aplikasyon projesine göre kadastro müdürlüğünce tescil bildirimini düzenlenir. Tapu müdürlüğüne gönderilen tescil bildirimini üzerine başkaca bir belge aranmaksızın cins değişikliği resen tescil edilir. Cins değişikliği yapılmış taşınmaz kat irtifakı tesisli ise, kat irtifakının tesciline ait resmi senede ve 12 nci maddede yazılı belgelere dayalı olarak başkaca bir belge aranmaksızın resen kat mülkiyetine çevrilir. Bu işlemler, döner sermaye hizmet bedelinden muaftır. Yapılan cins değişikliğinde tapu ve kadastro idaresinin sorumluluğu yapının belgelere uygun tescili ile sınırlıdır.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Madde üzerinde bir söz talebi vardır.

Buyurun.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, öncelikle bu 11’inci maddenin son cümlesinde şöyle bir ibare geçiyor: “Yapılan cins değişikliğinde tapu ve kadastro idaresinin sorumluluğu yapının belgelere uygun tesciliyle sınırlıdır.” Bu cümlemin maddeden çıkarılmasını talep ediyoruz çünkü sakıncası şu: Medenî Kanun’un 1003’üncü maddesinde “Bir taşınmazın kütüğe kaydı ve belirlenmesinde resmî bir ölçüme dayanan plân esas alınır.” deniliyor. Uygulamada çok büyük sıkıntılar yaratacağından zaten bununla ilgili de bir önerge de verilmiş. Bu son cümlemin çıkarılması bizce de uygundur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyorum.

11’inci madde üzerindeki önergeleri okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3592) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 11’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştı Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

Gerekçe:

Yine, bu teklifin 10 ve 11’inci maddelerinde müteahhidin lehine oluşabilecek düzenlemeler bulunmaktadır. Resen cins değişikliği hükmünün yer alması ve malik izninin kaldırılmış olması, Cengiz, Kolin vesaire gibi şirketlerin lehine olabilecek nitelikte bir düzenlemedir. İnşaat sektöründe kamu arazisinin bu tür inşaat alanlarına hedef olma ihtimali vardır. Bu yönüyle de kanun teklifinde yer alan bu maddelerin kanun teklifinden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Okunan önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3592) esas numaralı Kanun Teklifi'nin çerçeve 11'inci maddesiyle 634 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesinin değiştirilen altıncı fıkrasının son cümlesinin fıkra metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Abdullah Güler
İstanbul Çorum

Oğuzkan Kaya
Adıyaman

Muhammed Fatih Toprak

Mahmut Atilla Kaya
İzmir

Gerekçe:

Önergeyle 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 30'uncu maddesiyle yapı kullanma izin belgesi düzenlemeye yetkili idare tarafından tanzim edilen belgeler, yine belgenin sıhhatinden sorumlu idare tarafından Mekansal Adres Kayıt Sistemi'ne yükleneceğinden hukukun genel ilkeleri kapsamında bu veriyi işleyen idarenin sorumluluk sınırının tekraren zikredilmesine gerek bulunmadığından ilgili cümlelerin madde metninden çıkarılması öngörülmüştür.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Maddeyi kabul edilen önerge doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

12'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12- 634 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 12'nci maddede önerge yok.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 13- 634 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 1- Bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce yapı kullanma izin belgesi düzenlenen tüm yapılarda, Mekânsal Adres Kayıt Sistemine yüklenemeyen yapı kullanma izin belgesi ile yapı aplikasyon projesinin yetkili idare tarafından elektronik ortamda kadastro müdürlüğüne gönderilmesi halinde, 10 uncu maddenin altıncı fıkrası hükümleri uyarınca işlem yapılır.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 13'üncü madde üzerinde önerge yok.

Sayın Bülbul, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Teşekkür ederim.

Madde gerekçesinde “Zorunlu deprem sigortası dâhil, ek bir belge istenmeyecek. Bu yolla uygulamada kolaylık sağlanacak.” cümlesi yer almaktadır. Ancak teklif metninde bu ibare yoktur. Ancak işlemlerde DASK şartının aranması deprem sigortalılığının artırılması kapsamında önem arz edebilir. İstenmeyecekse metne girmeli, bence istenmeli diye düşünüyorum; deprem memleketiyiz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Gerekçesi nedir Başkanım, niye istemiyoruz?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Bayçelesi, bu konuda söyleyeceğiniz bir şey var mı?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ÖMER SİNAN BAYÇELEBİ – Mevcut düzenlemeden farklı bir düzenleme yok Sayın Vekilim burada. 12’nci maddede istenen belgeler yine aynı şekilde isteniyor. “İstenmeyecek belge” ifadesi açıkça gerekçede belirtilmiş ki 12’nci maddede istenen belge dışında bir belge istenmesin diye. Mevcut uygulamadan bir değişiklik yok.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Deprem memleketinde her an İstanbul depremi bekleniyor, Ege Bölgesi 1’nci derecede deprem bölgesi. Zorunlu deprem sigortasına ilişkin ek bir belge istenmeyecek, istenmeli, istenmeli arkadaşlar.

Başkanım, bunda bir değişiklik yapılması lazım. Yarın bize sorarlar -Allah göstermesin- bir şey olur, sorarlar.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 14- 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 30 uncu maddesinin sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tapu müdürlükleri, bina ve arazinin devir ve ferağında tapu ve kadastr o harcının matrahında dikkate alınan emlak vergi değeri ile emlak vergisi borcunu ilgili belediyesi tarafından sağlanan sistem üzerinden elektronik ortamda sorgular. Miras, mahkeme kararı, cebri icra, kamulaştırma hâlleri ile özel kanunlarda öngörülen diğer hâller hariç emlak vergisi borcu bulunan bina ve arazinin devir ve ferağı yapılmaz. Tapu müdürlükleri devir ve ferağ işlemini, işlemin yapıldığı ayı takip eden ayın 15’inci günü akşamına kadar ilgili belediyelere elektronik ortamda bildirir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 14’üncü madde üzerinde önerge yok.

Madde 14’ü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 15- 1319 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 25- Belediyeler, 30 uncu maddenin sekizinci fıkrasında belirtilen sistemi 1.1.2023 tarihine kadar kurarak ilgili tapu müdürlüklerinin kullanımına açarlar.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 15’inci maddede önerge yok.

15’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16’ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 16- 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Mükerrer Yedinci bölümüne aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 7- Bina inşaatlarında, inşaat ruhsatı başvurusunun 80 inci maddede sayılan imarla ilgili harçlara konu işlemler ve 97 nci madde gereği alınan imarla ilgili ücretlere konu işlemler ile 2560 sayılı Kanunun 17 nci ve 18 inci maddesi kapsamında alınması gereken bağlantı ve iştirak bedeli ile su ve kanalizasyon durum belgesini kapsayacak şekilde tek başvuruda yapılması halinde; ek 6 ncı maddede ve 84 üncü maddede yer alan tarifeler uyarınca tahsil edilmesi gereken harçlardan her birisi ve 97 nci madde kapsamında tahsil edilecek ücretler ile su ve kanalizasyon idaresinin yılı içinde belirlediği su ve kanalizasyon durum belgesi ücreti ile bağlantı ve iştirak bedeli hesaplanarak tek seferde tahsil edilir. Belediyesince tahsil edilen su ve kanalizasyon durum belgesi ücreti ile bağlantı ve iştirak

bedeli, tahsil edildiği günün akşamına kadar mahsuba konu edilmeden ilgili su ve kanalizasyon idaresi hesabına aktarılır. Tahsil ettiği ücreti ve bedeli yukarıda belirtilen süre içinde ilgili idareye aktarmayan belediyelerden, bu tutarlar 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen oranda gecikme faizi uygulanarak tahsil edilir.”

Başvuranın talebinden vazgeçmesi veya idarenin herhangi bir sebeple işlemleri kısmen veya tamamen yerine getirmemesi nedeniyle uygulama kabiliyeti kalmamış olan işlemlerin her birisi için birinci fıkra uyarınca daha önce tahsil edilmiş olan harçlar, ücretler veya bedellerden işlemin mevcut durumu göz önünde bulundurularak ilgili idaresince gerekli düzeltme ve iadeler yapılır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca belirlenir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 16’nci madde kabul edilmiştir.

17’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 17- 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna 18 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Su ve kanalizasyon durum belgesi ücreti ile bağlantı ve iştirak bedelinin tahsili

MADDE 18/A- Su ve kanalizasyon durum belgesi ile bağlantı ve iştirak talebinin inşaat ruhsatı başvurusu ile birlikte yapılması halinde, İSKİ tarafından yılı içinde belirlenen su ve kanalizasyon durum belgesi ücreti ile bağlantı ve iştirak bedeli hesaplanarak ilgili belediyesince tahsil edilir. İlgili belediyesince tahsil edilen su ve kanalizasyon durum belgesi ücreti ile bağlantı ve iştirak bedeli, tahsil edildiği günün akşamına kadar mahsuba konu edilmeden İSKİ’nin hesabına aktarılır. Tahsil ettiği ücreti ve bedeli yukarıda belirtilen süre içinde ilgili idareye aktarmayan belediyelerden, bu tutarlar 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen oranda gecikme faizi uygulanarak tahsil edilir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 17’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 17’nci madde kabul edilmiştir.

Yarım saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.53

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 16.28****BAŞKAN: Yılmaz TUNÇ (Bartın)****BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)****SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)****KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)**

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Toplantımızı açıyorum.

Yeni madde ihdasına ilişkin bir adet önerge var, okutup müzakereye açacağım.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3592) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 18- 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 90 ıncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Kanun” ibareleri “Kanunda” şeklinde değiştirilmiş, fıkra birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu tazminatlardan;

a)Değer kaybı tazminatı, aracın; piyasa değeri, kullanılmışlık düzeyi, hasara uğrayan parçaları ile hasar tutarı dikkate alınarak,

b)Destekten yoksun kalma tazminatı, ulusal doğum ve ölüm istatistikleri kullanılarak hazırlanan hayat tablosu ve zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarında yüzde 2’yi geçmemek üzere belirlenen iskonto oranı esas alınarak hayat anüiteleri ile genel kabul görmüş aktüerya kurallarına uygun olarak,

c)Sürekli sakatlık tazminatı, ulusal doğum ve ölüm istatistikleri kullanılarak hazırlanan hayat tablosu, zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarında yüzde 2’yi geçmemek üzere belirlenen iskonto oranı ve sürekli sakatlık oranı esas alınarak hayat anüiteleri ile genel kabul görmüş aktüerya kurallarına uygun olarak,

hesaplanır.”

“Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından belirlenir.”

Abdullah Güler

İstanbul

Mahmut Atilla Kaya

İzmir

Orhan Kırçalı

Samsun

Muhammed Fatih Toprak

Adıyaman

Gerekçe:

Önergeyle, kanun teklifine madde eklenmek suretiyle 9/10/2020 tarihli ve 31269 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 17/7/2020 tarihli ve 2019/40 esas numaralı, 2020/40 no.lu kararına uygun olarak 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu 90’ıncı maddesinin düzenlenmesi amaçlanmaktadır. 9/10/2020 tarihli ve 31269 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 17/7/2020 gün, 2019/40 esas ve 2020/40 no.lu kararıyla 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu 90 ve 92’nci maddelerinde kısmi iptallere hükmedilmiş olup iptallerin

gerekçesi olarak kanunda genel bir çerçeve çizilmeksizin doğrudan “genel şartlar” aracılığıyla tazminat hesaplamalarına dair esasların belirlenmesinin Anayasa’ya aykırı olduğu belirtilmiştir. Anılan iptal gerekçeleri göz önünde bulundurularak maddeyle, karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminat hesaplamalarına dair temel çerçeve çizilmiştir. Bu kapsamda, değer kaybı tazminat hesaplamalarında esas alınacak temel kriterlerin kanunda açıkça sayılması, destekten yoksun kalma ve sürekli sakatlık tazminatı hesaplamalarında ise ülkemiz demografik gerçeklerini en doğru biçimde yansıtan ulusal doğum ve ölüm istatistikleri kullanılarak hazırlanan hayat tablosunun kullanılması amaçlanmaktadır. Ayrıca, gelecekte gerçekleşmesi muhtemel maddi kayıpların hesaplama tarihi itibarıyla peşin ödenmesi sebebiyle, tazminat hesaplamalarında zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarında belirtilen iskonto oranının kullanılması esası getirilmesi ve kişilerin hayatta kalma olasılığı ile beklenen ömür sürelerinin dikkate alındığı hayat anüiteleri ile genel kabul görmüş aktüerya kurallarına uygun bir biçimde tazminat hesabı yapılması hedeflenmektedir.

Diğer taraftan, uygulamada birliğin ve sigortalılar arasında eşitliğin sağlanması adına Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumuna, kanunun 90’ıncı maddesinin birinci fıkrasındaki tazminatlara dair usul ve esasları düzenleme yetkisi verilmektedir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, müzakereye açılması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Konuşmak isteyen?

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Başkanım, oylamadan önce bir söz talebi vardı. Maddeyi oyladınız.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Maddeyi oylamadık.

Sayın Aydoğan, buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Evet, Sevgili Başkanım, şimdi, bu kanun teklifini aslında Anayasa’nın açık ihlali olarak görmek zorundayız. Anayasa Mahkemesi kararlarını dolanmaktan artık vazgeçtin. Anayasa Mahkemesi bir karar verdi, daha önce getirdiğiniz, işte bu gerekçede de söylediğiniz 17/7/2020 tarihli ve 2019/40 esas sayılı Kararı’yla beraber bir iptal kararı verdi. O iptal kararı bir kanuni boşluk yaratmadı, siz şimdi burada alelacele “O iptal kararının üzerine düzenleme yapıyoruz.” falan filan diyorsunuz ama Türkiye Cumhuriyeti devleti ilk defa tazminat hesaplamalarıyla karşı karşıya değil. Ayrıca, genel anlamda Borçlar Kanunu’nda tazminatla ilgili genel ve özel tarif var. Yani, bir kanuni boşluk yokken siz daha önce geçiremediğiniz kanunu ifadelerde, ufak tefek değişiklikler yaparak, rakamsal aşağıya alarak, yukarıya çıkararak, aslında Anayasa’yı dolanarak tekrar karşımıza getiriyorsunuz.

Bakınız, Sevgili Başkanım, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği kanunun aynısını tabii ki buraya getirmezsiniz ama muradı aynı olan, kelime değişiklikleriyle beraber getirmiş olduğunuz bu Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği kanunun bir benzeri aslında açıkça Anayasa’daki Anayasa Mahkemesini tanımlayan hükme de aykırıdır, erkler arasındaki ilişkiye de aykırıdır, Anayasa’nın birçok maddesine de aykırı, onları daha sonra tarif edeceğim. Yani, iki üç kelimeyi değiştirerek daha önce iptal edilmiş olan bir maddeyi tekrar buraya getirdiğinizde... Üstelik böyle bir ihtiyaç da yok. Niye bununla uğraşıyorsunuz ki niye uğraşıyorsunuz? Yani, insanın aklına başka şeyler geliyor; yeni bir kapitülasyon sistemi başlatıyorsunuz galiba sigorta firmalarıyla alakalı.

Şimdi, bizim kanunumuzda, Borçlar Kanunu’nun 61’inci maddesinde sorumluluk düzenlenmiş, işletenin sorumluluğu, sürücünün sorumluluğu, sigortacının sorumluluğu, eşitler arası ortaklaşa bir sorumluluk olarak düzenlenmiş. Siz kalkıyorsunuz, sigortacıyı oradan ayırıyorsunuz, sigortacının daha önce kendisini sorumluluktan arı kılacak şekilde yapmış olduğunuz düzenlemelerle alakalı iptal gören

hükümü ufak tefek oynamalarla beraber tekrar buraya getiriyorsunuz. Türkiye'nin hangi ihtiyacı bunu size dayattı? Türkiye'de böyle bir ihtiyaç mı var? Üstelik tazminat hukuku öyle kanuna hesaplama şekli koyulacak kadar basit ve sıradan bir hukuk dalı mıdır? İsviçre mehzaz kanunu var bu kanunun, İsviçre mehzaz kanunu var bizdeki sorumluluğu düzenleyen. İsviçre'de uygulananla Türkiye'de uygulananın aşağı yukarı benzer olması gerekir. Uluslararası hukuk var, uluslararası hukukta bu uygulamalar, tazminat hesaplamaları bir çerçeveye bağlanmış. Nihayetinde bir yanıyla beraber yargı kararları, diğer yanıyla beraber hâkimin vicdanı, diğer yanıyla beraber de uygulamadaki bir tabloyla tariflenmiş, siz geliyorsunuz, kanunun içerisine sıkış sıkış dolduruyorsunuz ve sigortacıları da sorumluluktan kurtarmaya çalışıyorsunuz. Daha önce “genel şartlar” kısmında bunları düzenlediklerinde Anayasa Mahkemesi? “Olmaz kardeşim ya, böyle bir şey olmaz.” demedi mi? Bunu iptal etti. Benzeri bir şey getiriyorsunuz, kanunun içerisinde sıkıştırıyorsunuz. Anayasa Mahkemesinin iptal kararları... Özellikle bu anlamda, tekrar benzer bir kanun getirirseniz bence yokluk hükmündedir getirdiğiniz kanun, yokluk hâliyle karşı karşıyadır. Türkiye'de bir kaos yaratmaya gidiyorsunuz. Eğer yokluk hâlindeyse –ki doktrin bunu “yokluk hâli” diye tartışır– iptal edildiği zaman, iptal edilmeden önce yapılan işlemlerin de hukuki durumunu sakatlar hâle getirirsiniz.

İkincisi, bu getirdiğiniz çalışma, aslında, dedim ya az önce, bir Anayasa'ya aykırılık mı, bir Anayasa ihlali mi, o bile tartışılabilir. Anayasa Mahkemesinin açık iptal ettiği bir karara karşı, siz, yargı erkine karşı yasama organındaki çoğunluğunuzla beraber bir despotik dayatmayla geliyorsunuz, Anayasa'nın 11'inci maddesine de Anayasa'nın herkesi bağladığı hükmüne de aykırı bir düzenlemeyle geliyorsunuz. Bunun da bir tarifi var, Profesör Faruk Erem'in tarifi var bununla alakalı, ceza hukukçusu diyor ki: “İptal edilen yasa hükümlerinin aynının veya benzerlerinin değişik adlarla ve deyimlerle kısmen veya tamamen yürürlüğe konulması Anayasa'ya aykırılık değil, düpedüz Anayasa'yı ihlal suçunu oluşturabilir.” Bize ne yaptırıyorsunuz burada ya? İptal edilmiş, birtakım ifadeleri oynamışsınız, geldiniz, burada bizi Anayasa ihlalini meşrulaştırma gibi bir yola sokmaya çalışıyorsunuz. Kimin çıkarlarını koruyorsunuz? Galiba sigorta şirketlerinin lobileri var, o lobiler çok bastırıyorlar. Türkiye'de iktidar olarak esas yapmanız gereken trafik kazalarını azaltmakken...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Azaldı zaten.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – İyi olmuş, keşke daha azalsa, o zaman buna hiç ihtiyaç kalmaz.

Bunları azaltmakken yani bir trafik terörünü önlemekken siz sorumlulukla oynamaya çalışıyorsunuz. Sigortacıyı ayıralım, o istediği koşullarda kendi sorumluluk alanını tayin etsin ve sorumlular arasındaki ortaklaşılığı ortadan kaldıralım, işleten sorumlu olsun, sürücü sorumlu olsun, sigortacı olmasın. Olmasın. Döner, ben size söyleyeyim, bunu bu şekilde götürürseniz Anayasa Mahkemesinden tekrar döner. Umarım, Anayasa Mahkemesinin yapısal bozulmaları olmamıştır en son tayinlerinizle beraber ama burada esas söylemek istediğime dikkat çekiyorum, diyorum ki yaptığımız bir Anayasa ihlaline dönüyor artık. Anayasa'nın 11'inci maddesinde Anayasa'nın bütün kurumları bağladığı yönündeki ifadenin ihlaline dönüyor, açık açık ihlalini burada bize yaşıtıyorsunuz. Yine, Anayasa'nın 153/6'ncı maddesi “Anayasa Mahkemesi kararları Resmi Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağlar.” Bir de açık burada bunun ihlali var, aynı mantaliteyle bir kanun maddesini buraya getirdiğinizde bir de bunun ihlali var. Tazminatta sorumluluk alıyorsanız Anayasa'nın 19'uncu maddesi “Kişilerin uğradıkları zararlar, tazminat hukukunun genel ilkelerine göre ödenir.” diyor, tazminat hukukunun genel ilkelerine. Sizin kanuni düzenlemelerinizden falan bahsetmiyor, tazminat hukukunun genel ilkeleri çok geniştir, “tazminat hukuku” dediği aynı zamanda evrensel birtakım ilkeleri de içinde barındırır yani İsviçre'si, Fransa'sı, Türkiye'si benzeşir. Bir ligin içerisine girdik biz, her yanıyla entegre olmaya çalıştığımız

bir lig var. Onların kuralları ile bizim kurallarımız değişecek, öyle mi? Adamın burada sürücü belgesi geçerli olacak, o olacak, bu olacak, her şeyi geçerli olacak Avrupa Birliği ülkelerindeki insanların ama sorumlulukları farklı olacak. Ya yapmayın, bu abesle iştigale dönmeye başladı. Bunda ısrarcı olmayın, tekrar ediyorum, sizi bu ısrara kim sürüklüyor ise Türkiye’de yeni bir kapitülasyon hukuku oluşturmaya çalışıyor. Bu küçük çıkar gruplarının oyuncak alanı değildir Türkiye Büyük Millet Meclisi.

Şimdi, yine bu sorumlulukla alakalı ana kanun Borçlar Kanunu’dur, üstüne basa basa söylüyorum. Bir kanuni boşluk yoktur. Anayasa Mahkemesinin iptalini gerekçe göstererek yeni bir düzenlemeye ihtiyacı var gibi buraya getirmeniz hukukçulukla bağdaşmaz, doğru değildir. Bu anlamda Türkiye’nin bir düzenlemeye ihtiyacı yoktur. Hangi ihtiyaca binaen getirdiğinizi açıklayabilirseniz biz de ikna olmaya çalışalım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Peki, önerge sahibi biraz sonra açıklayacak onu Sayın Aydoğan.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Açıklayamaz. Açıklar tabii, az önce açıkladığımız gibi açıklar da...

Şimdi, burada sigorta şirketlerine tanıdığımız imtiyazlar, hukuk sistemimizi bozucu niteliktedir. Müteselsil sorumluluğu ortadan kaldırdığınız sürece hukuk sistemimizi ve entegre olduğu diğer hukuk sistemlerini bozucu niteliktedir ve bir insan hakları ihlali de yapıyorsunuz. Bakın, bir insan hakları ihlali yapıyorsunuz esasında burada. Bu düzenlemeyle beraber yaşam hakkı ve sağlık hakkı teminat altına eşit sorumlulukla alınmış olan vatandaşlarımızın, sigortacının sorumluluğunu azaltarak ya da arileştirerek insan hakkıyla oynuyorsunuz; hem yaşam hakkıyla hem sağlık hakkıyla oynuyorsunuz. Bu anlamda, bu kanun maddesinin geliş şekli Anayasa’ya aykırıdır, hukukun genel ilkelerine aykırıdır. Koruduğu menfaatler, kamusal anlamda korunacak menfaatler değildir. Biz burada sigortacılık lobilerinin elemanları değiliz. Türk insanının da dünyanın bütün insanları gibi sağlık hakkını ve yaşam hakkını teminat altına alabilecek bir hukukun teminatı olabiliriz burada. O yüzden bu teklifin geri çekilmesini, çekilmezse de buradan herhangi bir şekilde geçerse de Anayasa Mahkemesinden aynı gerekçelerle döneceğini ama arada yarattığı sürecin bir boşluk süreci olma durumu olduğunu ve ben bunun bir Anayasa’ya aykırılık değil, burada Anayasa’ya ihlal olarak görüldüğünü düşünüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Tiryaki...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, bu teklif yeni değil. Bir başka yasa görüşmesi sırasında Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilip Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştu fakat teklifin sahipleri geri çektiler, Adalet Komisyonunda görüşülmesini istediler.

Şimdi, şöyle bakarsanız Anayasa Mahkemesi kararını yerine getirdiğinizi iddia edebilirsiniz. Şimdi, Anayasa Mahkemesi sadece şunu söylemiş olsaydı “Bu sayılan şartlar kanunda düzenlenir.” yani sadece kanunda düzenlenmediği için iptal etmiş olsaydı belki bu yasa değişikliği, bu getirdiğiniz teklif Anayasa Mahkemesinin kararının gereğini yerine getirmek anlamına gelebilirdi fakat Anayasa Mahkemesi kararı, sadece bunun bir idari işlemle, idari düzenlemelerle, şartlarla düzenlenmesinin yeterli olmayacağı şeklinde değil. Anayasa Mahkemesi kararının tamamını okumaya, ayrıntılı değerlendirmeye gerek yok ama Anayasa Mahkemesi “Normlar hiyerarşisine aykırıdır.” diye bir iptal kararı vermiyor tek başına, başka hukuka aykırılık gerekçeleri de ortaya koyuyor. Anayasa Mahkemesi diyor ki, basın duyurusunda söylüyor bunu: “İtiraz konusu kurallarda sigorta şirketinin zorunlu mali sorumluluk sigortası sözleşmesinden doğan sorumluluğunun kapsamı düzenlenmemiş olup bu

kapsamın idarenin düzenleyici nitelikte işlemi olan genel şartlarla belirlenmesi öngörülmüştür. Böylece sigorta şirketinin zorunlu mali sorumluluk sigortası sözleşmesinden doğacak borcu, idare tarafından her zaman değiştirilebilir nitelikte kurallar olan genel şartlara göre belirlenecektir. Borcun kapsamının tespiti hususunda temel çerçeve ve ilkelerin kanunda belirlenmediği, idareye geniş bir takdir yetkisinin tanındığı anlaşılmaktadır. Bu itibarla sözleşmenin içeriğine yönelik sınırlama öngören kurallar, kanunilik ölçütü yönünden Anayasa'nın 13'üncü ve 48'inci maddesine aykırıdır." Yani temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması anlamında görüyor bu şartları Anayasa Mahkemesi, Anayasa madde 13. Yine, çalışma ve sözleşme hürriyetine aykırı görüyor, Anayasa'nın 48'inci maddesine de aykırı buluyor.

Yine, motorlu taşıt işletmesine bağlı olarak üçüncü kişilerin uğrayabileceği destekten yoksun kalma zararı, bedensel zarar ve eşya zararı Anayasa'nın 17'nci ve 35'inci maddelerinde düzenlenen hakların ihlali sonucunda ortaya çıkan zarar niteliğindedir. Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında sigorta şirketinin bu zararlardan dolayı tazminat ödemekle sorumlu tutulmuş olması, zarar gören kişinin Anayasa'nın 17'inci ve 35'inci maddelerinde düzenlenen hakların Anayasa'nın 5'inci maddesiyle bağlantılı olarak korunmasının amaçlandığını göstermektedir. Yani burada korunan menfaat neymiş? Anayasa madde 17, kişinin dokunulmazlığı ve maddi, manevi varlığıyla ilgiliymiş. Yine Anayasa 35 mülkiyet hakkıyla ilgiliymiş; yine Anayasa madde 5, devletin temel amaç ve görevleri arasında vatandaşın, yurttaşın bu hak ve ödevlerini korumak geliyormuş. Bu nedenlerle Anayasa Mahkemesi Karayolları Trafik Kanunu'nun 90'ıncı maddesini iptal etti. "Siz sadece bunu genel şartlarla değil, bir kanunla düzenleyebilirsiniz." demedi, bu düzenlemenin içeriğini temel hak ve özgürlükler arasında gördü, yaşama hakkının bir parçası olarak gördü, vücut bütünlüğünün bir parçası olarak gördü, mülkiyet hakkının bir parçası olarak gördü. Şimdi, siz bir kanuni düzenleme yaparak bunu çözebileceğinizi düşünüyorsunuz.

Peki, bu düzenlemede yani bize getirdiğiniz teklifte, teklif sahiplerinin getirdiği teklifte zarar görene dair herhangi bir kural var mı? Yani sadece sınırlamaya ilişkin kurallar var bunda. Yani sigorta şirketlerine dair genel bir ilke, bir kural var mı? Ne diyorsunuz? "Değer kaybı tazminatı aracın piyasa değerine, bilmem, kullanılmışlığına göre belirlenir. Destekten yoksun kalma tazminatı istatistiklere, bilmem yüzde 2'yi aşmamak şeklinde şu şekilde belirlenir... Sürekli sakatlık tazminatı yine şu, şu, şuna göre yüzde 2'yi aşmamak şeklinde belirlenir." Peki, sigorta şirketlerine dair bir düzenleme var mı burada? Yok. Yani kimi sınırlamış oluyorsunuz? Gerçekten anayasal güvence altında olan temel hak ve özgürlükleri sınırlamış oluyorsunuz, başka bir şey yok bunda. Yani şimdi bu yasa düzenlemesiyle bir boşluğu mu gidermiş oldunuz? Siz Anayasa Mahkemesi kararından sonra ne yaptınız, kimin menfaatini korudunuz? "Sigorta şirketlerinin menfaati korunmasın." diye bir şey söylemiyor kimse ama sigorta şirketlerinin menfaati korunurken en az o kadar da vatandaşın, mağdur olan insanların menfaatleri de korunsun. Buna dair hiçbir kural yok, hiçbir düzenleme yok. Siz sadece bir sınır koyuyorsunuz, diyorsunuz ki: "İşte bu kadarı tazmin edilecek." Ben bunun Anayasa'ya açık biçimde aykırı olduğunu düşünüyorum, temel hak ve özgürlüklere aykırı olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla bir yasayla bile sınırlanmayacağını düşünüyorum. Böylece Anayasa Mahkemesi kararını yerine getirmiş olmuyorsunuz. Bu konuda bir boşluk var mı? Tartışılabilir. Genel hükümlere dair, işte tazminat hukukuna ilişkin genel hükümlerin bu sorunları çözebileceğini düşünenler var.

Son bir şey daha söyleyeyim. Şimdi konuşurken sizler de söylediniz, gerçekten bir yılı aşkın bir süredir bir pandemi dönemi yaşanıyor ve bu pandemi döneminde muhtemelen trafik kazalarında da bir azalma oldu. Sigorta şirketleri için bunun çok kârlı bir alan olduğunu söylemiyoruz yani başka yerlerden belki kazanıyorlar ama geçmiş yıllarla karşılaştırıldığında sigorta şirketlerinin daha az zarar ettiğini söylemek mümkün. Bu koşullar altında sigorta şirketlerinin lehine, vatandaşların, yurttaşların aleyhine olacak bu düzenlemenin getirilmesinin doğru olmadığını düşünüyorum.

Kısaca söyleyeceklerim bunlar.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz Sayın Tiryaki.

Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Arkadaşlar zaten konuları açıkladı, ben pek ayrıntıya da girmek istemiyorum. Net söylemek istediğim şu: 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun bazı maddelerinde 6704 sayılı -torba- Yasa'yla değişiklik yapılarak sigorta şirketlerine geniş imtiyazlar sağlayan düzenleme Anayasa Mahkemesi tarafından 17/7/2020 tarih 2019/40 esas, 2020/40 sayılı Kararı'yla iptal edilmiş durumda. Bu iptalden sonra böyle bir madde düzenlemesi, yasa teklifinin getirilmesi açık ve net Anayasa'nın birçok maddesine aykırı. O maddelerinden bahsetmek istiyorum: Anayasa'nın 2'nci maddesi, hukuk devleti maddesine aykırı. 5'inci maddesi, devletin temel amaç ve görevleri maddesine aykırı. Anayasa'nın 10'uncu maddesinin birinci fıkrası, kanun önünde eşitlik maddesine aykırı. "Herkes kanun önünde eşittir." diyor Anayasa'nın 10'uncu maddesinin birinci fıkrası. Anayasa'nın 10'uncu maddesinin dördüncü fıkrası ise "Hiçbir kişiye, aileye, zümreye ve sınıfa imtiyaz tanınmaz." diyor. Arkadaşlar, bu değişiklikle, siz, açık ve net sigorta şirketlerine imtiyaz tanıyorsunuz. Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçeleri sadece madde metnindeki gerekçeyle sınırlı değil. Daha Anayasa'nın 13'üncü maddesine aykırı, temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması maddesine aykırı. Anayasa'nın 48'inci maddesine aykırı. Anayasa'nın kişi dokunulmazlığı ve maddi ve manevi varlığını koruyan 17'nci maddesine aykırı. Anayasa'nın 35'inci maddesine, mülkiyet hakkına aykırı. Anayasa'nın 37'nci maddesinin ikinci fıkrasında bulunan yargı yetkisine tabi olağanüstü yetkili merciler oluşturulma maddesine aykırı. Anayasa'nın 40'inci maddesine aykırı, temel hak ve hürriyetlerin korunmasına aykırı. En önemlisi, Anayasa'nın 36'ncı maddesine aykırı, hak arama hürriyetine aykırı. Anayasa'nın 11'inci maddesine aykırı. 11'inci maddesinde son olarak şunu söylemek istiyorum: "Anayasa hükümleri yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır. Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz." Buradan yola çıkarak yasama organı, Anayasa Mahkemesinin iptal kararına aykırı kanun çıkaramaz arkadaşlar, açık ve net. Anayasa'nın 153'üncü maddesinin altıncı fıkrasına göre Anayasa Mahkemesi kararları yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlayacağına göre bu değişikliği niçin getirdiniz arkadaşlar? Bu memlekette sadece büyük şirketleri mi koruyacağız? Bu memlekette sadece sigorta şirketlerini mi koruyacağız? Vatandaş hak arama hürriyetini kullanamayacak mı? Vatandaş avukat tutup da bu davalarda... Yıllardan beri yerleşmiş Yargıtayın içtihatlarına, yıllardan beri yerleşmiş Borçlar Kanunu hükümlerine, yıllardan beri yerleşmiş teamüllere aykırı hükümleri niçin getiriyorsunuz? Bu açıdan ben de aynı kanaatteyim, çıkacak kanun teklifi kesinlikle Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilecektir ve göreceğiz yani. Hepimiz bunu, hep birlikte göreceğiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz Sayın Bülbül.

Hocam, sizin söz talebiniz var herhâlde. Önce bir önerge sahibi ya da hanginiz...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Çekecek herhâlde önergesini.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Tekliflere bakmak istiyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun Sayın Güler.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Madde ihdası yönüyle önergemiz üzerine söz aldım Değerli Başkanım.

Söz alan milletvekillerimizin elbette düşünceleri çok kıymetli, çok değerli. Tabii, bizim buradaki yaklaşım tarzımız, elbette ki genel tazminat koşullarının çok daha iyi hâle getirilmesi, en azından Borçlar Kanunu ve sigorta mevzuatı açısından daha geniş bir çerçevede elbette bir düzenleme yapılması mümkün. Bu konularda herhangi bir itirazımız elbette olmaz ancak bizim buradaki temel bakış açımız, Sigorta Üst Kurulu ve Kurumuyla beraber yapılan değerlendirmelerde, Anayasa Mahkememizin 17/7/2020 tarih, 2019/40 esas ve 2020/40 no.lu Kararı, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 90 ve 92'nci maddesi kapsamındaki kısmi iptallerine yönelik bir düzenleme içeriyor. Yani elbette bunu çok daha geniş kapsamda değerlendirmek mümkündür. Bu konularda ifade ettiğim gibi, genel bir düzenlemenin, hem sigorta şirketleri açısından hem de sigorta mevzuatının temel kriterleri açısından olabileceğini düşünüyoruz. Ancak bu düzenlemeyle beraber, ben, burada şuraya atıf yapmak isterim: Nihai evrede, genel tazminat hukukunun tamamını ilgilendiren hususlardan biri de bu düzenleyici işlemlerin nihai evrede, sürdürülebilirlik ve mağduriyet karşısında belirlenen, yargı tarafından belirlenen o tazminatın da ödenebileceği noktasındaki dengeyi sağlayabilmektir. Elbette çok üst seviyede meydana gelen gerek kara yollarındaki iyileştirmeler gerekse de mevcut trafiğin bu manada daha normalleştiği bir dönemle, trafik kazalarının hem ölümcül hem de maddi hasarın çok yüksek olduğu dönemler açısından sigorta şirketlerinin de bu zararları tazmin etme ve bununla beraber sürdürülebilirliğini sağlama açısından, kanunda belirleyici manada kanunilik ilkesine uygun kıstasların mutlaka 90'ıncı madde ve 92'nci maddede Anayasa Mahkemesinin aradığı şartlarda mutlaka belirlenmesi gerekiyor. Aksi takdirde çok farklı bölgelerde meydana gelecek kazalarda gerek ölüm ve gerekse de diğer maddi hasarlı kazalardaki ödenecek tazminat tutarlarının çok farklı şekilde ortaya çıkabileceği ve bu da sürdürülebilirlik noktasında sigorta şirketlerinin karşılayabileceği oranların çok üstünde, çok farklı sıkıntılara sebebiyet vereceği de açıktır. Nihai evrede bu sigorta bedelinin ortaya çıkarttığı sonucun karşısında da gerek buradaki sigorta ettirenlerin ve gerekse de mağdurların ödemiş olduğu prim miktarının burada mutlaka dengeleyici mahiyette göz önüne alınması lazım. Yani aksi takdirde bu tazminat tutarlarının karşılanması noktasında sigorta ettirenlerin çok daha yüksek bir sigorta bedeli ödemek gibi bir zorunluluğu ortaya çıkacaktır ki bunun zaten dengeleyici ve kontrol edilecek mahiyette sürdürülebilir kriterlere uygun olması gerekiyor. Anayasa Mahkemesinin aramış olduğu bu şartların, kanunilik ilkesi çerçevesinde, (a) fıkrasındaki değer kaybı tazminatına, (b), (d) fıkrasındaki destekten yoksun kalma tazminatına Borçlar Kanunu çerçevesinde ve Karayolları ve Trafik Kanunu kapsamında, 90 ve 92'nci madde kapsamında ve sürekli sakatlık tazminatının kanunilik ilkesine uygun bir tarifinin ve çerçevesinin çizilmesi gerekiyordu. Bu kapsam içerisinde bir önergemizdir. Bununla yetinmek istiyorum başkanım.

Arz ederiz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Evet, şimdi, Hocam Profesör Doktor Rauf Karasu ticaret hukuku profesörü, aynı zamanda sigorta hukuku, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı.

Buyurun Hocam.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Şimdi, ben sadece trafik sigortası konusunda bir akademisyen değil, aynı zamanda uygulamanın içinde olan biriyim. Uygulamanın nasıl içindeyim? Sigorta Tahkim Komisyonu itiraz hakemi olarak 2013'ten beri malum bu bahsetmiş olduğunuz davalara bakıyoruz.

Sigorta Tahkim Komisyonundaki ilk hakemlerin verdiği kararlara karşı itiraz edildiğinde, itiraz hakemlerine gelir, itiraz hakemlerinin vermiş olduğu kararların 40 bin TL'ye kadar olanı kararlar kesin, 40 bin TL'nin üzerindeki uyuşmazlıklar da Yargıtaya gider, temyiz yoluyla Yargıtay da en son kesinleşir.

Dolayısıyla, 2013'ten beri bu konularla ilgileniyorum. Profesörlük takdim tezim de trafik sigortası ve tam da 2015'te genel şartlar -bu primlerin yükselmesinden sonra- çıktığı tarihte ben tezi yazıyordum -taktim tezi kitabı- henüz daha çıkmadan yazdım. Dolayısıyla, genel şartların hikâyesini de biliyorum, daha sonra genel şartlara uygun bir Karayolları Trafik Kanunu'ndaki değişikliği, 26/4/2016'yı da çok yakından takip ettim.

Şimdi, sorun şu: Maalesef, bizim uygulamada çok ciddi belirsizlikler var. Yani biz uygulayıcılar olarak, hakemler olarak da maalesef, birbiriyle çelişen kararlar verebiliyoruz. Yargıtay da içtihatlarını sürekli değiştirebiliyor ve genel şartlar da Danıştay tarafından sürekli iptal edilebiliyor. En son Karayolları Trafik Kanunu da Anayasa Mahkemesi tarafından bu defa iptal edildi. O nedenle, benim önerim, mümkün olduğunca kanunda somut düzenleme yapmak yani tartışmaları, belirsizlikleri ortadan kaldıracak, bir daha işte Danıştayın veya Anayasa Mahkemesinin önüne gitmeyecek bir düzenleme yapmak.

Evet, kazuistik sistem çok fazla tercih edilmez ama maalesef, bir iki konuda, özellikle tazminatın hesaplanması ve değer kaybı konusunda çok fazla belirsizlik olduğu için o konularda somut düzenleme kanunda yer alırsa herkesin lehine olur.

Şimdi, Anayasa Mahkemesi kararının gerekçesine baktığımızda, aslında bazı çelişkiler de var gerekçede, bir yandan sigortacının sorumluluğunu haksız fiil işleyenin sorumluluğu gibi kabul ediyor, eşit gibi kabul ediyor. Başka bir yerde de "Teminat dışında tutulan hâller olabilir." diyor ama bunu kanunla belirlemeniz lazım, genel şartlara, düzenleyici kurumlara çok fazla yetki veremezsiniz, sınırsız bir yetki verilmişti maalesef daha önceden yani her şeyi genel şartlar belirler. Zaten genel şartlar önce çıktığı için genel şartlara uygun bir kanun çıkmıştı, 90 ve 92'nci madde. O nedenle ben Anayasa Mahkemesi kararının iptal gerekçelerine büyük oranda katılıyorum. Dolayısıyla burada yapılacak düzenleme, işte, tazminatın hesaplanmasına yönelik bence, en sıkıntılı konu bu. Yoksa bu teminat dışında tutulan hâller, 19'uncu maddeyi ben çok sıkıntılı görmüyorum çünkü Yargıtayın da geçmişteki uygulamalarına baktığımızda dolaylı zararlar zaten teminat içinde değil. Manevi zararlar eskiden beri teminat içindeydi, bunu zaten almamışlar, manevi zararlar da örneğin var. Dolayısıyla o konuda yerleşmiş içtihatlar var yani örneğin bir kişi kaza yaptı, kaza yaptıktan sonra aracı tamirde kaldı, bir hafta iş yapamadı, bunun zararını da sigorta şirketinden alamaz ama gidip araç işletenden alabilir yani o zarar tamamen karşılanmamış olmuyor, neticede araç işleten asıl sorumlu olarak onu karşılamak zorunda.

Yine, destekten yoksun kalan hak sahiplerinin destek şansı olan sigortalının kusuruna denk gelen tazminat talepleri de çok yerinde bir düzenleme. Yargıtay zaten geçmişten beri bu tazminat hükmünün genel ilkelerine dayanarak... Yani hiç kimse kendi kusuruna dayanarak hak iddia edemez. Siz kusurlu olacaksınız, kusurlu olduğunuz zaman, örneğin malul kaldığınızda -araç sürücüsünüz, malul kaldınız- sürekli iş göremezlik tazminatı alabiliyor musunuz sigorta şirketinden? Alamıyorsunuz. Çünkü sigorta, trafik sigortasının amacı üçüncü kişilere karşı araç işletenin vermiş olduğu zararı karşılamak yoksa araç işletenin bizzat kendisini veya onun emrindeki, talimatı altındaki sürücüyü korumak değil. Dolayısıyla burada da yine tek taraflı kazalar çok önemli sıkıntıydı, adam tek taraflı kaza yapıyor, yüzde 100 kendisi kusurlu, onun desteğinden yoksun kalanlar ciddi oranda tazminat alıyorlardı. Yargıtayın eski içtihatları bu yöneydi ama sonradan değişti ve Yargıtay içtihatlarına göre de zaten artık verilmiyor.

Dolayısıyla teminat dışında tutulan hâller konusunda ben herhangi bir sıkıntı görmüyorum, Anayasa Mahkemesi kararına da uygun. Ama Anayasa Mahkemesi şunu da söyledi: "Özel ve teknik bilgiyi, uzmanlık gerektiren bilgiyi genel şartlar düzenleyebilir." Yani teminat kapsamında tutulan hâlleri, siz hangi hâlleri istiyorsanız bunu kanunda düzenleyin, teminat dışında tutulan hâlleri de

açıkça kanunda düzenleyin. Ama bu tazminat nasıl hesaplanacak, hangi metotlarla, hangi ilkelerle? Tabii tazminat ilkeleri olacak ama uygulanacak bazı teknik tablolar var yani bunu yabancı ülkeler de uyguluyor. Biz mesela Fransa'nın 1931'de çıkardığı P.M.F. 1931 Yaşam Tablosu'nu şimdiye kadar uyguluyorduk ve Yargıtay da içtihatlarla hep onu uyguluyordu. CSO vardı, en son bizim kendi ulusal yaşam tablomuz TRH-2010'u uyguladık, genel şartlarda onu ele aldılar ve en son buna geçtik. Genel şartlar yürürlüğe girdikten sonra Yargıtay da bu TRH-2010'u benimsedi. P.M.F. çünkü bizim nüfus yapımıza çok uymuyor, yaşam tablolarımıza uymuyor, o nedenle bizim kendi nüfus yapımıza uygun olan, kendi gerçeklerimize uygun olan TRH-2010'u uygun gördü. Fakat Anayasa Mahkemesi kararından sonra yine Yargıtay bu konuda da P.M.F.'ye yakın, benzer TRH-2010 ama progresif rant sistemine döndü, son kararı öyleydi ama onun içtihadı devam edecek mi etmeyecek mi belli değil. Biz sigorta hakemleri olarak şu anda kimi P.M.F.'yi uyguluyor, kimi TRH'ı uyguluyor, yerel mahkemeler de öyle. Yani burada tam bir karmaşa var, hangi metodu uygulayacağız? Tazminat hukuku ilkeleri tabii ki geçerli olacak, tabii ki Borçlar Kanunu'nun haksız fiil hükümleri geçerli olacak ama bu çok teknik bir konu olduğu için yani bunun bir hesaplama metodu olmalı. Bilirkişiler bu hesaplama metoduna göre bunu rahatlıkla tespit edebilmeli, mahkemeler de bilirkişi tayin ettiğinde bu davalar hızlı bir şekilde çözümlenebilmeli. O nedenle, bir somut düzenleme ihtiyacı var yani sadece "Borçlar Kanunu'na göre tazminatı hesaplayın." diyemeyiz, bunu biraz daha somutlaştırmamız gerekiyor.

Şimdi, ben kanuna baktığımda, aslında şu ana kadar genel şartlarda TRH-2010 vardı, onu tarif eden bir düzenleme görüyorum, sadece ismini yazmamışlar. O nedenle, burada yüzde 2'yi geçmemek üzere iskonto oranı var. Yani ben dediğim gibi tamamen akademisyen ve hakem olarak sigorta şirketlerinin çok aleyhine de karar vermişimdir, sigortalının aleyhine de karar vermişimdir, bazı konularda aleyhine, bazı konularda lehine. Tamamen tarafsız bir şekilde değerlendirme yapıyorum. Yani bu yüzde 2 bana göre sigortalının aleyhine olacak. Neden? Çünkü zaten şu anda sigorta şirketlerinin istediği, genel şartlara koyduğu TRH-2010 1,8. Yani 1,8 uygulanırken burada, kanunda "yüzde 2'yi geçmemek şartıyla" diyor. Şimdi, o zaman 1,8 zaten uygulanıyordu, o zaman yüzde 2 de yapabilirler, genel şartlarda yüzde 2 deseler kanuna uygun olacak. Dolayısıyla, sigortalılar bu kanuna genel şartlar uyduğunda daha az tazminat alabilecek. O yüzden yani bu yüzde 2'yi biraz daha düşürmek gerekir diye düşünüyorum. Yani TRH-2010 uygulanacaksa ki ismini yazmamakla birlikte, ulusal dedikleri için, ulusal yaşam tablosu da TRH-2010, onun da şu andaki genel şartlardaki düzenlemesi 1,8 faiz oranı. Yani burada faiz oranının mantığı ne? Çünkü sigorta şirketleri tazminatı peşin ödüyor, gelecekteki kaybınızı peşin ödüyor. Dolayısıyla enflasyonu olan ülkelerde hâliyle bu faiz indirimi olacak diye düşünüyoruz ama yani şu andaki duruma göre yüzde 2 yerine daha düşük bir oran belirlense sanki daha adil olur, sigortalının lehine olur.

Bir de, sürekli sakatlık oranı yine genel şartlara bırakılmış. Bizim en fazla sıkıntı çektiğimiz konulardan biri de bu. Şimdi, Yargıtay "Kaza tarihindeki yönetmeliklere göre sürekli sakatlık oranı belirlenir." diyor. Genel şartlar şu anda Erişkinler Yönetmeliği çıkardı, ondan önce Özürlülük Ölçütü Yönetmeliği vardı, ondan önce Maluliyet Tespiti İşlemleri, ondan önce başka... Şimdi, Yargıtay "Kaza tarihindeki yönetmelik uygulanır." diyor ama genel şartlar diyor ki "Kaza tarihi beni ilgilendirmez, şu yönetmeliği uygulayacaksın." O yönetmeliğe göre sürekli sakatlık oranı biraz daha düşük çıkıyor, eski yönetmeliklerde daha yüksek çıkıyor. O nedenle şimdi bu kanun çıktı, genel şartlar da Erişkinler Yönetmeliği'ne göre sürekli sakatlık oranı belirlendi, Yargıtay yine diyebilir: "Ben kaza tarihini esas alıyorum, kaza tarihinde geçerli olan yönetmelikleri." Çünkü haksız fiillerde genelde zararın doğduğu tarihteki mevzuat uygulanır, Yargıtayın içtihadı buna dayanıyor. O nedenle yani bu tartışmaları

tamamen ortadan kaldırmak, uygulamayı da rahatlatmak adına Yargıtayın içtihatlarına da uygun, “kaza tarihindeki yönetmelik” desek çok daha uygun olacak. Yani hem eski kazalar açısından sigortalıların lehine olmuş oluyor ama yeni kazalarda tabii ki yeni geçerli olan yönetmelik uygulanacak.

Bir de değer kaybı konusu, bu da çok sıkıntılı bir alan. Şimdi, eskiden değer kaybı nasıl belirleniyordu? Aracın kazasız hâli ile kazalı hâli arasındaki fark. Bunu piyasadan teklifler alarak bilirkişiler tespit ediyordu. Yani soruyor mesela bir aracın, kazalı aracın bayisine, yetkili servisine “Bu aracın kazasız hâli ne kadar?” “Bu kadar.” “Kazalı hâli ne kadar olur?” “Bu kadar.” Aradaki fark, gerçek değer, piyasadaki değer kaybıdır. Sonra genel şartlar ne yaptı? Değer kaybı formülünü getirdi. Bu değer kaybı formülünün ilk hâli zaten çok kötüydü de teminat dışında tutulan bir sürü değer kaybı hâlleri vardı, Danıştay onların büyük bir kısmını iptal etti, yürürlüğü durdurdu ama bazı maddeler biraz da gözden kaçtığı için kalmıştı. Hatta hakemlik yaptığım dönemde ilk defa ben tespit ettim -bunu hatta bir röportaj olarak da yayınlamıştım- dedim ki aracın 165 bin kilometreden daha yüksek olması hâlinde bütün değişkenler ne olursa olsun değer kaybı sıfır çıkıyor. Yani aracı düşünün, çok değerli, 1 milyon TL, 2 milyon TL bir araç, hasarı 300 bin TL olsun ama bu aracın kilometresi 165 binse değer kaybı sıfır çıkıyor.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Üstünderse...

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – 165’in üstünderse. İşte, 166 bin örneğin. Ben bilirkişiye dedim ki “Ya, bütün değişkenleri değiştirelim, aracın değerini 2 milyon yapalım, hasar değerini 500 bin yapalım. Değer kaybı ne çıkıyor?” Ne yapsak sıfır çıkıyor. Yani burada değer kaybı formülüne gizli bir teminat dışında tutulma hâli var, bundan hiç kimsenin haberi yok yani bu uygulamada önümüze çıktığı anda öğrendik. Dolayısıyla yani sigorta şirketlerinin de burada ne kadar samimi olduğu tartışılabilir. O nedenle işi bence çok fazla düzenleyici kurumlara bırakmadan çünkü sürekli... Daha geçen gün -biz bile takip edemiyoruz- genel şartlarda yine bir değişiklik oldu, Danıştay yine yürürlüğünü durdurdu. Şimdi, o nedenle kanunda bunları somut olarak yazalım yani kanun koyucunun iradesi olsun, bunu hem Yargıtay hem Danıştay kabul etsin hem yerel mahkemeler kabul etsin. Böylece daha istikrarlı, herkesin lehine bir düzenleme olur diye düşünüyorum.

Değer kaybında da burada “değer kaybı tazminatı” diyor, “Aracın piyasa değeri, kullanılmışlık düzeyi, hasara uğrayan parçalar ile hasar tutarı dikkate alınarak hesaplanır.” diyor. Kim bunu hesaplayacak? Acaba genel şartlar yine bir değer kaybı formülü çıkaracak mı? Bu değer kaybı formülü nasıl olacak? Belki bunları esas alacak ama bunlar çok fazla bir şey etmiyor ki yani neticede piyasa değerini tabii ki dikkate alacaksınız.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Belki değil, kanun maddesini esas alacak.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Tamam, kullanılmışlık düzeyi diyecek, hasara uğrayan parçalar diyecek ama bana göre burada, kanunda “aracın piyasadaki gerçek değer kaybını tespit etmek” ifadesini kullanmamız lazım. Yani yarın bir değer kaybı formülü getirildiğinde, bu değer kaybı formülü biraz önce bahsettiğim gibi aracın gerçek değer kaybını bize tespit ettirmiyorsa o zaman biz bunu uygulayamayacağız, kanun gerçek değer kaybını esas alıyor diyeceğiz. Dolayısıyla bu değer kaybı... Normalde formül tabii ki bizi çok rahatlatıyor. Neden? Yani formülü uyguladığınızda sigorta şirketi de değer kaybının miktarını biliyor, ödüyor genelde. Büyük davalar bayağı azalmıştı ama tabii, düşük çıktığı için sigorta şirketleri de ödüyordu. Şimdi, bilirkişiler aracılığıyla hasarlı hâli ile hasarsız hâlini tespit ettirmeye çalıştıkları zaman denetimi de zor, onun da öyle bir sıkıntısı var çünkü bilirkişi diyor ki: “Ben sordum şu bayiden, şu yetkili servisten, hasarlı hâli böyle dedi, hasarsız hâli bu kadar dedi.” E, denetimi var mı? Çok yok.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Yok.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – E, biraz bilirkişiye güvenmek zorunda kalıyoruz. Yani dolayısıyla, değer kaybı formülünü uyguladığımızda orada değer kaybını biraz düşük çıkaracak bazı taktiksel uygulamalar olabiliyor, diğer yandan da hiç formül uygulamadığımızda denetimsiz bir bilirkişi raporuyla karşı karşıya kalıyoruz ama en azından böyle kalacaksa bana göre değer kaybı tazminatı konusunda piyasadaki gerçek değer kaybı çünkü bizim için önemli olan o. Yani bazı parçalar değişmiş, formülde işte bu parçanın çarpanları verilmiş, şununla çarpıyorsun, bununla çarpıyorsun... Ya, tamam da yani ben aracım hasar gördüğü zaman satmak istediğimde ne kadar değer kaybı var, benim için önemli olan o; değer kaybı, gerçek değer kaybı o. O nedenle yani benim 3 konuda somutlaşma ihtiyacı önerim var. Birincisi, değer kaybında, gerçek değer kaybında, piyasadaki -açıkça piyasayı dememiz lazım çünkü piyasa dışında da farklı formüller uygulanabiliyor- piyasadaki rayiç değeri zaten...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hocam, piyasa dediniz de kim belirleyecek piyasayı?

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Tamamen bilirkişiler belirliyor yani yetkili servis, bayiler yani aracı... Denetimi sıkıntılı.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Belirsizlik yaratmamak için söylüyorsunuz ama siz istiyorsunuz ki bir belirsizlik daha yaratalım.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Yok, şöyle: Şu andaki düzenleme zaten belirsiz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hayır, çözüm olarak sunduğunuz için söylüyorum bunu.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Benim sunduğum çözüm en azından genel şartlarda yapılacak bir düzenleme, gerçek piyasa değerinden daha düşük bir tespit yaparsa onu önlemiş olacağız. Yani genel şartlar evet, bazı formüller çıkarabilir ama bu formüller de biraz önce bahsettiğim gibi 165 bin kilometreden yüksek bir aracın değer kaybını sıfır çıkaramayacak artık. Niye? Çünkü piyasadaki gerçek değer kaybına aykırı olur o. Bu bir kriter olacak, o yüzden dedim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Şu 3 şeyi bitirin hocam, biri piyasa değeri dediniz, diğeri?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Hocam, burada yüzde 2'lik sınırlama sigortalar açısından sıkıntılı bir şey değil mi?

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Evet, çünkü 1,8'i zaten kabul etmişler.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Hocam, 3 husus dediniz, biri gerçek piyasa değeri, diğer ikisini de söylerseniz, toparlayabilerseniz...

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Diğeri, kaza tarihindeki yönetmeliklere göre belirlenecek sakatlık oranı, kaza tarihinde. Dolayısıyla geçmişteki kazalar ki zaman aşımı süresi genelde şey olduğu için, ceza zamanaşımı uygulandığı için sekiz yıl, on yıllık bir zaman aşımı süresi içinde geçmiş kazalar da hep önümüze geliyor. Dolayısıyla Yargıtayın içtihatlarına uygun bir şey olacak. Böyle çıkarsa, Yargıtay yine kendi içtihatlarını uygulayacak, yine bir karmaşa olacak. Zaten Yargıtayın içtihatları şimdiye kadar uygulanıyorsa kaza tarihinde haksız fiil tazminat hukuku ilkelerine de uygun çünkü zararın meydana geldiği tarihteki mevzuatı uygulamış oluyoruz, tazminat tarihindeki yönetmelikleri esas almış olacağız.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Üçüncüsü neydi Hocam?

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Üçüncüsü, bu yüzde 2. Yüzde 2 bana göre yüksek yani zaten şu anda 1,8 uygulanıyor, TRH-2010 1,8.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Kaç olmalı Hocam?

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – 1 olabilir. Yani şu var, bunun tabii...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Olay, sigortacı arkadaşlarımın ayaklanmaları. “Neye göre yüzde 1?” diyor bu adamlar.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Şimdi, şöyle, neye göre? Doğru. Yani 1,8 de olabilir. 2 neye göre, 1,8 neye göre? Tabii ki biraz da enflasyon oranı belirleyici oluyor ama burada en son Yargıtayın içtihadını biliyor musunuz?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Nedir içtihadı?

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Yargıtay, TRH-2010 “progresif rant” yöntemine göre diyor, ben faiz maiz uygulamıyorum... Buna göre mevcut tazminat miktarları yüzde 30 daha fazla, yüzde 40 daha fazla çıkıyor. Bizim mesela...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Burada hakkaniyet nedir Hocam? Şimdi peşin alacak parayı. Hakkaniyet, önemli olan o.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Burada çok yüksek çıkıyor. Bak, ben diyorum ya, ne sigortalının lehine ne sigortacının... Şimdi, beni sigorta şirketleri bilir, benim kararlarımı okuduklarında -yazdıklarım, kitaplarım var bu konuda- ben somut olaya göre bir düşünce ileri sürmüyorum yani geçmişten beri, 2015’ten beri, 2013’ten beri hem karar veriyorum hem yazıyorum. Mesela sigorta şirketlerinin lehine olan çok önemli bir kararım var, azlık görüşü hatta yani başvuru aşamasında maliyet tespit işlemleri veya ölçüt yönetmeliğine uygun bir rapor verilmediğinde ben usulden reddediyorum ve tamamlamıyorum. Git tekrar tamamla getir diyorum ama birçok kişi örneğin tamamlıyor.

Yine, geçici iş göremezlik ve geçici bakıcı giderlerini Anayasa Mahkemesi kararına kadar ben veriyordum, birçok kişi vermiyordu. Yani demek istediğim, bazı konularda sigorta şirketlerinin lehine karar verilmiş, bazı konularda sigortalı lehine. Ha, bu arada mesela bu kanunda eskiye nazaran olumlu, sigortalıların lehine olan bir şey ne? Geçici iş göremezlik ve geçici bakıcı gideri ödenmiyordu. Şimdi ödenecek çünkü teminat dışında tutulan hâller arasında bu yazmıyor. Geçici iş göremezlik, geçici bakıcı gideri yazılmadığı için sigorta şirketleri bunu ödemek zorundalar artık. Özellikle bunu önemli görüyorum yani sigortalıların lehine bir düzenleme olacak.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Turan Bey’in bir sorusu var.

Buyurun Turan Bey.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hocam, özür dilerim, bir tek soru soracağım, uzatmak anlamında değil. Az önce dedim ki evrensel bir hukuk var, bu hukuku böyle sadece ulusal sınırlar içerisine hapsedtiğinizde sıkıntı yaşarsınız, entegre olduğumuz hukuk sistemleri var, İsviçre mehzaz kanunundan bahsettim.

Şimdi, Türkiye’de bir Alman, seyahat ederken kaza yapar ölürse bizim ulusal doğum ve ölüm istatistiklerimizi mi kullanacaksınız? Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde adam seyahat ediyor, öldü.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Tamam, güzel.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya da Türkiye’de yaşıyor, beş sene altı sene çalışıyor Türkiye’de, Türkiye’de sigortalı, Türkiye’de kaza yaptı, öldü. Almanın yaşaması ile bizimkini ayırdınız ya. Türk kanunlarına göre vereceğinize göre tazminatı burada nasıl ayırt edeceksiniz? Bu hakkaniyetli mi?

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Peki, biz şimdiye kadar Türkiye’de yaşayan herkes için Fransız yaşam tablosunu dikkate alıyorduk. Bu nasıl hakkaniyetli? Yani yabancı...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hocam, bakın, bu ayırım doğru değil. Bu ayırımın altından kalkamayız.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Dolayısıyla, yani bunlar istisna.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – İstisna falan değil, entegre olduğumuz hukuk sistemleri var. Yani böyle dersiniz bu iş çıkmaz.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Kendimize göre tabii ki olacak ama asıl bizim kendi vatandaşımızın yaşam tablosunu esas alacağız. Yani herkese göre...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Son yirmi yılda yaşam tablosunda...

Turan Bey...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Daha az yaşıyor vatandaşlarımız diye daha az sigortadan tazminat alsınlar mı diyeceğiz?

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Yok, bu zaten bak, şimdi, bu TRH-2010...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Şimdi, birinin parçası olmuş bir ülke kendini bu şekilde küçültür mü? Özür dilerim.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Hayır, hayır, TRH-2010 zaten yaşam süresini uzatıyor. Yani o konuda öyle sıkıntı yok.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bir de şu var Hocam: Yaşam süresi de son yirmi yılda on yıl uzadı yani bir de bunu da kabul etmek lazım.

Sayın Bülbul, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Hocam -yine bir değişiklik- bu (k) bölümü var: “Gelir kaybı, kâr kaybı, iş durması ve kira mahrumiyeti gibi dolaylı zararlar...” “Gibi” lafı...

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Yani bazen somut olaya göre hiç ummadığınız bir dolaylı zararı olabilir.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Siz “Kanunda net olması lazım, net konması lazım.” diyorsunuz ama burada “gibi” denmiş. Ya, bu “gibi” bir kanun...

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Bütün dolaylı zararlarını düşünmek de zor. “Dolaylı zararlar” deseler de olabilirdi ama sayma bazen bir örnek olur. “Başlıca” denir ya mesela...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Koymaya gerek yok. Sigortacı arkadaşlar mahkemelere gitmeyi engellemek istiyorlar, onlar da işi baştan kesecekler. Mahkemelerde, Yargıtay içtihatlarında bunlar zaten yok.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Mesela, Ticaret Kanunu’nda da “Başlıca haksız rekabet hâlleri” denir ama buna benzer haksız rekabet hâlleri de haksız rekabet olabilir. Yani uygulamaya örnek vermek açısından kanunlarda bu yazılabilir, çok sorunlu görmüyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz Hocam, sağ olun.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Burada hocama teşekkür ediyoruz.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. RAUF KARASU – Ben teşekkür ederim.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Direkt muhatap olarak kurumun Başkanına bir söz vererseniz en azından bazı şeyler de açıklığa kavuşmuş olur.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Gürsoy, buyurun.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜRSOY – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kurumumuz 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’yle geçtiğimiz yıl haziran ayı itibarıyla bağımsız bir üst kurul olarak kuruldu. Görevimiz, sigortalıların hak ve menfaatlerinin korunması, sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerinde piyasada düzenin sağlanması ve finansal istikrara katkı sağlanmasıdır. Bu görevler daha önce Hazine Müsteşarlığı, daha sonra Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından icra edilmekteydi, Sigortacılık Genel Müdürlüğü ve Sigorta Denetleme Kurulu eliyle yürütülmekteydi. Geçtiğimiz yıl haziran ayından itibaren de kurumumuz eliyle bu görevler icra edilmek üzere kurumumuz kuruldu. Dolayısıyla bizim birinci vazifemiz, sigortalıların hak ve menfaatlerinin korunmasıdır. Biz konuya bu açıdan yaklaşan kurumuz.

Değerli hocam konuya ilişkin son derece kapsamlı, detaylı, çok değerli açıklamalar yaptılar. Ben konuyu tamamen baştan ele almak yerine burada özellikle tartışma konusu olan birkaç hususa değinmek istiyorum.

Birincisi, iskonto oranı. Sayın Komisyonumuza şu bilgiyi vermek isterim: Bu iskonto oranı bilimsel yöntemlere göre hesaplanan bir orandır yani bu oranın arkasında finans matematiğine, aktüeryal ilkelere dayanan yöntemler uygulanır.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Hocam öyle demiyor.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hocam, bilim öyle demiyor.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Hocam öyle demiyor, bilim farklı diyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bir saniye, tamamlasın, müdahale etmeyelim arkadaşlar.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜRSOY – Ben izah edeceğim durumu.

Biz kurum olarak üç üniversiteden; Ankara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve ODTÜ’den aktüerya bilimleri kürsüsünden 3 profesör hocamıza bu konuda çalışma yaptırdık, onların uzmanlık alanıdır aktüerya bilimleri. Bakınız, aktüerya bilimler, bu konu üniversitede bir kürsüdür. 3 hocamız da bu konuya ilişkin hesaplama yaptılar, her 3’ü de ülkemizin güncel şartlarında, güncel ekonomik koşullarında bu oranın yüzde 2’nin altında çıktığını hesapladılar aralarında küçük farklar olmak üzere birbirlerinden. Dolayısıyla biz bu oranın yüzde 2’nin üstüne kolay kolay çıkmayacağına kanaat getirdiğimiz için buraya “yüzde 2” ifadesinin konulmasını uygun gördük. Şu an 1,8’di, dikkat ederseniz, 0,02’lik bir yukarıya marj kaldı. Ekonomik koşulları, enflasyon, ortalama devlet iç borçlanma faizleri,

hisse senedi fiyatları gibi birçok parametrenin değişmesiyle değişebilir bir orandır bu. Bu, sabit bir oran değil ama dikkat ederseniz, bakın, yukarıya doğru 0,02'lik bir marj bırakılmışken aşağıya doğru sifıra kadar bir marj bırakılmıştır. Burada “Sigortalıların aleyhine bir düzenleme yapılıyor.” anlamının çıkarılması doğru olmayacaktır.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Hocam öyle demiyor.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜRSOY – Bizim yaptığımız hesaplamalara göre 1,8'in de bugün itibarıyla altındadır. Eğer bize yetki takdir edilir, bu kanunla verilirse bu hesaplamayı nihai olarak hesaplayıp yansıtacağız, büyük ihtimalle de 1,8'in altında çıkacak. Dolayısıyla bu oran keyfi değildir, bilimsel ama değişkendir, zaman içinde değişir, hangi hesaplama dayandığı açıklanabilir, gerektiğinde Danıştayda dava konusu edilip gerçekliği, doğruluğu test edilip denetlenebilir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yani bu da bilimsel olarak zaman içerisinde yüzde 2,5 oldu diyelim, siz bunu geçemeyeceksiniz.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI TÜRKER GÜRSOY – Sayın Başkanım, bu çok uzun bir vadede yani en az yirmi otuz yıllık zaman periyodunda bu kadar çok değişebilir.

Şimdi, SGK bu oranı yüzde 5 olarak hesaplıyor örneğin. Burada sigortalının zararına... Gerçek zarar ilkesidir hukukun aradığı. Gerçek zarar ilkesi, gerçekten, bu oran ülkemizde kaç? Bunu tespit edip onu belirlemek gerekiyor, hakkaniyete uygun olan budur. Dolayısıyla bizim yapmaya çalıştığımız olan da bu. Bu, iskonto oranıyla ilgili söylemek istediğim şey.

Bir diğeri, maluliyetin tespit edileceği yönetmelik için “Kaza tarihi itibarıyla geçerli olan yönetmelik alınırsa daha uygun olur.” görüşü sunuldu fakat burada bir tane yönetmelik yok; bildiğiniz gibi, burada şu an iki tane var. Bir tanesi, SGK'nin daha ziyade esas aldığı meslekte kazanç kaybı; diğeri ise daha çok Sağlık Bakanlığının esas aldığı erişkinlere ilişkin -hocam da söylediler zaten- engellilik oranı değerlendirilmesi yönünde. Bunlar birbirleri arasında farklılık arz eden 2 tane yönetmelik. Bir tanesi sadece meslekte kazanç kaybını esas alıyor, SGK'nin kullandığı; diğeri, daha geniş çaplı, vatandaşın, zarar görenin bütün hayatına tesir eden engellilik oranını, efor kaybını dikkate alıyor, kapsamı daha geniş. Dolayısıyla bu, daha doğru vatandaş açısından, bütün hayatına tesir eden efor kaybını esas alıyor. Bu iki yönetmelik arasında farklar oluşuyor. Bugüne kadar bizim tespit ettiğimiz örneklerden, somut vakalardan yola çıkarak baktığımızda Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik'in daha doğru, daha hakkaniyetli, vatandaş açısından daha uygun ve daha lehine sonuçlar verdiğini görüyoruz. Dolayısıyla oraya “Kaza tarihi itibarıyla yönetmelik” yazıldığında “Hangi yönetmelik?” gibi bir soru gelecektir. Hangi yönetmeliğin uygulanacağına dair yetki -usul ve esaslar içerisinde- kuruma bırakıldığında kurum burada vatandaşın engelliliğinin tüm hayatına tesir eden yönüyle en doğru şekilde hesaplanmasını sağlayan yönetmeliği adres göstererek bu konuyu çözmüş olacak.

Üçüncü konu: Tazminat hesabının somut, olabildiğince detaylı bir şekilde takdir edersiniz ki kanuna aktarılma imkânı yok. Bizim genel şartlarımızın ekinde bu tazminat hesaplarının detayı 8 sayfa tutuyor yani bunlar -hocam da söylediler- çok teknik hesaplar, detaylı hesaplar -hakikaten geniş detayları olan sekiz sayfa- bunu kanuna aktarmanın imkân, ihtimali yok. Dolayısıyla bizim burada yapmaya çalıştığımız ise çerçevenin çizilmesidir. Temel ilkelerin, Anayasa'nın gerekçeli, mahkeme kararının gerekçesinde olduğu gibi...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
BAŞKANI TÜRKER GÜRSOY – Bağlıyorum Sayın Başkanım, son cümlem.

Yine, hocamın ifade ettiği, belirli bir kilometre...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Hocamın ifade ettiği “piyasadaki gerçek değer kaybı” ifadesi tanımlanabilir ama.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
BAŞKANI TÜRKER GÜRSOY – Piyasadaki gerçek değer kaybının nasıl tespit edileceğine dair bu sefer...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Piyasadaki gerçek değer kaybı yani hedefin ne olduğu açıklanabilir kanunda. Kanunun madde hedefi, gerçek değer kaybını bulmak, bunun nasıl olacağı usul ve esasla, o ayrı, bunu ifade edebiliriz.

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
BAŞKANI TÜRKER GÜRSOY – Doğru.

Şu bilgiyi vereceğim, ondan sonra sözü size bırakabilirim: Hocam bir örnek verdi “168 bin kilometre ötesinde değer kaybı çıkmıyor.” diye. Doğrudur Hocam ama o genel şartların eski formülünde öyleydi, son yapılan düzenlemeyle şu an kilometresi ne olursa olsun araçların değer kaybı hesaplanabiliyor, bu mümkün, o eskiydi, değişti. Dolayısıyla, eksperlerin takdir yetkisi vardı öncesinde, onların takdir yetkisi de kalktı. Dolayısıyla, son yapılan düzenlemeyle hocamın eleştirileri ortadan kaldırılmış oldu, değer kaybıyla ilgili konuda, onu da arz etmek isterim. Ayrıca, Danıştay da değer kaybı formülümüze bugüne kadar iptal ya da yürütmeyi durdurma kararı vermedi.

Bu bilgileri de arz etmek isterim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Madde ihdasına ilişkin önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

18’inci madde olarak oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yeni madde ihdasına ilişkin bir önerge daha vardır, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3592) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Abdullah Güler

Mustafa Arslan

Emine Yavuz Gözgeç

İstanbul Tokat

Bursa

Orhan Kırçalı

Samsun

“MADDE 19- 2918 sayılı Kanunun 92 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bentler ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“j) Destekten yoksun kalan hak sahibinin, destek şahsı olan sigortalının kusuruna denk gelen tazminat talepleri,

k) Gelir kaybı, kâr kaybı, iş durması ve kira mahrumiyeti gibi dolaylı zararlar,

l) Hasar sebebiyle trafikten çekme veya hurdaya çıkarılma işlemi görmüş araçların değer kaybı tazminatı talepleri,

m) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamındaki terör eylemlerinde ve bu eylemlerden doğan sabotajda kullanılan araçların neden olduğu ve sigortalının sorumluluk riski kapsamında olmayan tazminat talepleri ile aracın terör eylemlerinde kullanıldığını veya kullanılacağını bilerek binen kişilerin ve terör ve sabotaj eyleminde yer alan kişilerin uğradıkları zararlara ilişkin talepler.’

“31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamında Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yapılan gelir kaybına ilişkin ödemelerde, 5510 sayılı Kanunun 21 inci maddesi uyarınca sigortalının Sosyal Güvenlik Kurumuna karşı sorumluluğu varsa, bu sorumluluk sigortalının kendi sigortalısının kusuru oranında devam eder. “

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yeni madde önergesi olarak müzakereye açılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yeni madde ihdasının görüşmelerine başlıyoruz.

Sayın Aydoğan, buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

18’inci maddede dile getirmiş olduğumuz genel hukuk ilkeleri, anayasal ve yasal düzenlemeler ve boşluk olmaması, boşluk diye kabul edilen yerin esasında o genel ilkelerle ve Borçlar Kanunu’nun 61’inci maddesiyle doldurulabilir olması karşısında bu madde için de aynı şeyleri söylüyoruz, uzatmayacağım. Yalnız bir soru soracağım yani Sayın Genel Müdür karar verebilir, teklifi getiren arkadaşlarımız bu sorunun cevabını verebilir: Sigorta genel şartlarının tamamının ya da bir kısmının kanun maddesi hâline getirildiği hangi ülke vardır bizim dışımızda, bir örnek verebilir misiniz? Sayın Hocam, siz de lütfeder katkı sunarsanız, sigorta genel şartlarının tamamının ya da bir kısmının kanun maddesi hâline getirildiği hangi ülke vardır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Buyurun Sayın Karayazgan.

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ HUKUK DANIŞMANI AHMET KARAYAZGAN – Değerli Başkanım, milletvekillerimiz, üstatlarım, meslektaşlarım; söz hakkı nedeniyle teşekkür ediyorum.

Şimdi, bir hukukçu olarak şunu rahatlıkla söyleyebilirim ki, hocamın da isabetle belirttiği gibi bu konu 2010’lu yılların başında yargının o bahsetmiş olduğunuz genel hükümler çerçevesinde bilirkşi tekelinde... Dün de yargıyı eleştiriyordunuz, sadece siyasi eleştirmek lazım, özel hukuk alanında da aynı sıkıntımız var.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yok, hukuku eleştirdim ben.

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ HUKUK DANIŞMANI AHMET KARAYAZGAN – Dolayısıyla, 2010’un başlangıcından itibaren geçen mevzuat ve yargı mücadelesi sonucu süzülen ideal bir maddedir bu, o nedenle Anayasa’ya aykırı değil. Neden? 10’un üzerinde Danıştay kararı var ve her bir maddesi için iptal davası açıldı, bir kısmı iptal edildi, 10’un üzerinde yürütme durdurma var, kiminde iptal var. Bahsetmiş olduğunuz Anayasa Mahkemesinde kanun düzeyinde de tartışıldı bu. Biraz önce bahsettiniz gerekçelerden ama o paragrafların devamını okuduğunuzda 3 tane temel şeyi görüyoruz: Bir tanesi, kanunla düzenlenecek konuyu sen yürütmeye bu kadar geniş oranda veremezsin. Doğrudur ama teknik ve uzmanlık gerektiren konularda yürütmeye o hayat alanını vermen gerekir. Burada yürütme kimdir? SEDDK’dır, eskiden Hazine Müsteşarlığıdır. Yani bu, sigortacı değildir, kamudur ve mevzuat düzenleyicidir. Bu Kurum, yönetmeliğe kadar olan yasa tasarısı hazırlamaları, teklifleri

sunmak, yönetmeliğe kadar olan düzeyde, yönetmelik, genelge, tebliğ, sektör duyurusu, genel şartlar... Bakın, sigortacı hazırlamaz genel şartı. Sigortacılık Kanunu 11'inci madde (1)'inci fıkrasına bakarsanız "Hazine Müsteşarlığı tarafından onaylanan..." Neden? Bütün kamunun menfaati bakımından standart hükümlerin getirilmesi için düzenlenmiştir bu ve dolayısıyla bir mevzuat parçasıdır. Ama Anayasa Mahkemesi ne dedi? "Çok geniş bir yetki devri yaptın sen burada, bir kanunla düzenlenecek temel ilkeyi tamamen yürütmeye bıraktın, bunu kabul etmiyorum." dedi. Bu da dikkate alınmıştır, bütün bu süzgeçlerden sonra buraya geliyoruz. Aynı madde değil, Anayasa'nın ihlali ondan değil.

İkinci şey ne dedi? "Teknik ve uzmanlık gerektiren konuda yürütmeye o hayat alanını açabilirsiniz alt mevzuatla." İşte tam da yapılmak istenen budur.

Üçüncüsü: "Mağduriyet yaratmamak bakımından şeffaf, eşit, uygulanabilir, öngörülebilir, ulaşılabilir kriterler getirmeniz gerekir." diyor Anayasa Mahkemesi. Bize çok önemli bir işaret veriyor. İşte bu madde onun için böyle geliştirildi. Neden? Ben şimdi ilişkiyi de açıklayayım: Burada karşı karşıya olan trafik kazasında sadece sigortacı ile mağdur değildir veya destekten yoksun kalanları değildir, esas karşı karşıya olan, işleten ile mağdurdur, kazayı yapan kusurludur. Sigortacı, kanun gereği zorunlu sigortanın tarafı olarak o sorumlunun teminatını vermektedir. Biraz önce denildi ki: "Nerede sigortacıyla ilgili madde var?" Ben nerede olduğunu söyleyeyim: Sigortacılık mevzuatında var, Sigortacılık Kanunu'nda -14 veya 15 olabilir- zorunlu sigorta düzenlenir, onun altında SEDDK yani kamu kurumumuza verilen yetki gereği trafik sigortasıyla ilgili yönetmeliğimiz vardır, tarife, talimatlar vardır. Genel şart SEDDK tarafından hazırlanır, onaylanır ve teklif edilir.

Dolayısıyla, sigortacı her noktada sigorta mevzuatı gereği zaten düzenlenmiştir ve yapmak zorundadır, o branştaysa o sigortayı yapmak zorundadır ve şartları oradadır.

Burada düzenlenen nedir? 2 temel şey düzenlenmekte burada, karıştırmayalım: Bir tanesi, 85'inci maddedeki "tehlike sorumluluğu" dediğimiz işletenin sorumluluğu düzenlenmektedir. Biraz önce geçen madde, 90'ıncı madde işletenin sorumluluğunu aslında düzenlemektedir, onunla beraber sigortacı gündeme gelmektedir. Maddeyi dikkatli okursanız göreceksiniz ki sigortacı korunmuyor. Burada aynı Anayasa Mahkemesi ve Danıştay kararlarında söylendiği gibi menfaat dengesi, işleten, mağdurlar ve sigortacı üçleminde. Menfaat dengesini sağlamak üzere işleten de aynı kurallara tabidir. Yani, işletenin sorumluluğu da bu maddeye göre tespit edilecektir. Bunlar dışında kalan hâller de evet, bahsettiğiniz gibi Borçlar Kanunu'ndaki genel hükümlere gider çünkü esas sorumluluk hukuku oradadır. Bu, özel bir sorumluluk hâlidir. Şu anda görüştüğümüz 2'nci madde ise 91'den sonra başlayan sigorta maddesidir. Bu da tamamen bizim inisiyatifimiz dışında, kanunun, özel kanunla... Bakın, normalde Sigortacılık Kanunu gereği de zorunlu sigorta getirilebilir ama bu, Karayolları Trafik Kanunu'yla beraber getirilen zorunlu bir sigortadır. İstisna maddesinin düzenlenmesi neden önemlidir? Çünkü onu genişletmemek bakımından, ondan Anayasa Mahkemesi ve daha sonraki Danıştay kararlarında policede düzenlenen sair hâller çıkarılmıştır. Neden? Yürütmeye, bakın, sigortalılara değil... Hep konuşulurken ona üzüldüm, sigortalılar kendilerini anlatamıyorlar, ben bunu anladım. Çünkü burada direkt...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Siz buradasınız ama sigortalıların hiçbir yetkilisi yok burada.

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ HUKUK DANIŞMANI AHMET KARAYAZGAN – İşte bu fırsatı değerlendirmeye çalışıyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Barolar yok, onlar yok.

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ HUKUK DANIŞMANI AHMET KARAYAZGAN – Şimdi, bakın, onların olmasına gerek yok.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – İşçi alacaklarıyla ilgili bir konu oldu, TÜRK-İŞ yok, HAK-İŞ yok, DİSK yok ama icra alacaklarıyla ilgili bir konu tartışılıyor burada.

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ HUKUK DANIŞMANI AHMET KARAYAZGAN – Bakın, barolarımızla zaten birlikte hareket edildi hasar noktasında.

Bakın, 92’nci maddede ben sadece sigortacının kendini anlatamadığını söylüyorum, başka bir şey söylemiyorum.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Onlar da anlatamıyorlarsa memlekette hiç kimse anlatamıyordur.

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ HUKUK DANIŞMANI AHMET KARAYAZGAN – 92’nci madde sigortayı sınırlayan bir maddedir, sigortacıya bu istisnalar dışında hareket edemezsin demektir. Düzenlenmesi bu bakımdan son derece önemlidir çünkü öbür türlü genel şartlarla, yine sigortacı değil, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından genişletilebilir, bunu sınırlamıştır. Nereye bakarak? Anayasa Mahkemesi kararına bakarak bu yürütmenin yetkisi sınırlandırılmış ve istisnalar en başa döndürülmüştür. Bakın, yeni genişletme de yok bu konuda.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Sayın Koç, buyurun.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Ben bir iki hususu dile getireyim.

Değerli Başkan, biraz önce arkadaşlar da belirttiler hakikaten taraf olabilecek olan meslek kuruluşlarının bu tür kanun görüşmelerinin yapıldığı bir aşamada hazır bulundurulmaları gerektiğini gerçekten biz burada ihtiyaç hissediyoruz. Bir tarafta işçi alacaklarıyla ilgili olan kısım geçince, bakın, İcra ve İflas Yasası’nda mevcut olan, 140 ve devamı olan birtakım maddelerde de aynı husus ve çelişki yaratabilecek bir husus geçti.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Orada sıralama var, kamu alacakları, sınırlı alacaklar diye gidiyor.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sıralama ortada. Evet, ona benzer sıkıntıları oluşturabilecek olan kanuni düzenlemeler burada geçiyor.

Ben burada gerçekten şunu sormak istiyorum: Bu sigorta şirketleri lehine şu anda konuşan arkadaşlara ve özellikle Hocamıza sormak istiyorum: Bu halkın lehine olabilecek bir düzenleme gerçekten var mı, bir? İki, bu yüzde 0,2’lik bir kısım nominal değerde ne kadar bir parasal rakam ifade ediyor? Bunun üzerine gerçekten bir tartışalım. Burada çok ciddi bir pasta var, halkın zararına olabilecek çok ciddi rakamlar var, bunun üzerinde biraz durmamız lazım. Tamam, yasal statüyü, yasal mevzuatı biz şimdi değerlendiriyoruz. Danıştayın kararı var, Yargıtaydaki mevcut olan kararlar arasında çeşitli uyumsuzluklar var ama burada gerçek anlamda sigorta şirketlerinin lehine olabilecek çok ciddi rakamlar söz konusu. Öncelikle bunun cevabını versinler, ona göre biz devam edelim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

19’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teselsül edecek sonra, diğer maddeyi okutuyorum,;

MADDE 18- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

MADDE 19- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcüler: Sayın Abdullah Güler, Sayın Oğuzhan Kaya, Sayın Belgin Uygur.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Redaksiyon yetkisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Muhalefet şerhi pazartesi saat 12.00'ye kadar.

Yarınki toplantımıza saat 11.00'de başlıyoruz.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 17.48

